

Jaarrekening 2016

Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

• Stimuleert • Faciliteert • Verbindt

Leeswijzer

- I. Bij het overzicht van baten en lasten en de balansen wordt gebruik gemaakt van tabellen, die over twee pagina's zijn opgemaakt. Het document laat zich het beste lezen als u de optie 'twee pagina's naast elkaar' kiest. Let er daarbij op dat de linker- en rechterpagina's met elkaar corresponderen.

- II. Door middel van koppelingen kunt u snel het door u gewenste hoofdstuk bereiken. Om vanuit dit hoofdstuk weer terug te keren naar de inhoudsopgave klikt u op de link die zich bovenaan de pagina onder de tekst SNN Jaarrekening 2016 bevindt.

Inhoud

1.	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Grondslagen consolidatie en waardering	8
1.3	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	12
1.4	Financiering	14
2.	Geconsolideerde cijfers	17
2.0	Geconsolideerde balans per 31 december 2016	18
2.0.1	Toelichting op de geconsolideerde balans 2016	20
2.1	Geconsolideerd overzicht van baten en lasten 2016	26
2.1.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	28
2.2	Overige gegevens	34
2.3	Controleverklaring	35
3.	Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020	39
3.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	40
3.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	42
3.1	OP EFRO 2014-2020	44
3.2	Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020	46
3.3	Balans per 31 december 2016	48
3.3.1	Toelichting balans 2016	50
4.	Regelingen 2014-2020	55
4.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	56
4.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	58
4.1	MKB-Innovatiestimulering Topsectoren 2015 en 2016	60
4.2	Versneller Innovatieve Ambities 2015 en 2016	62
4.3	Kennisontwikkeling en innovatieregeling 2016	64
4.4	Balans per 31 december 2016	66
4.4.1	Toelichting balans 2016	68
5.	Ruimtelijk Economisch Programma-SNN	73
5.0	Overzicht van baten en lasten 2016	74
5.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016	76
5.1	Balans per 31 december 2016	77
5.1.1	Toelichting balans 2016	78
6.	Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's	81
6.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	82
6.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	84
6.1	EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	86
6.2	Transitie 2007-2010	88
6.3	OP EFRO 2007-2013	90
6.4	Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013	92
6.5	Balans per 31 december 2016	94
6.5.1	Toelichting balans 2016	96

7.	Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen	101
7.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	102
7.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	104
7.1	Investeringspremieregeling 2008 en 2009	106
7.2	Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit 2008, 2010 en 2013	108
7.3	Human Resource Management plus 2009 en 2010	110
7.4	Balans per 31 december 2016	112
7.4.1	Toelichting balans 2016	114
8.	Uitvoeringskosten	119
8.0	Overzicht van baten en lasten 2016	120
8.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016	122
8.1	Balans per 31 december 2016	128
8.1.1	Toelichting balans 2016	129
9.	Regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten	133
9.0	Overzicht van baten en lasten 2016	134
9.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016	136
9.1	Balans per 31 december 2016	137
9.1.1	Toelichting balans 2016	138
	Bijlagen	141
1.	Overzicht van baten en lasten uitvoeringskosten SER Noord Nederland met toelichting	142
2.	Lijst met afkortingen	145
3.	CBS SiSa	146
4.	Verantwoording uit hoofde van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	148

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) brengt elk jaar een jaarverslag en een jaarrekening uit. Het jaarverslag geeft de activiteiten en resultaten weer die door noordelijke samenwerking zijn bereikt, de jaarrekening bevat de geconsolideerde balans per 31 december 2016 en het geconsolideerd overzicht van baten en lasten over 2016. Dit betekent dat alle afzonderlijke programma's, regelingen en de uitvoeringskosten hierin zijn samengevoegd.

Sinds de Wet dualisering provinciebestuur (2003) dienen alle gemeenschappelijke regelingen voor het toezichtregime op de financiële stukken te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het jaarverslag gaat conform de BBV-voorschriften in op het onderdeel bedrijfsvoering. De jaarrekening bevat informatie over het weerstandsvermogen en risicobeheersing en de financiering. De overige voorgeschreven BBV onderdelen zijn voor het SNN niet van toepassing. Het SNN beschikt niet over kapitaalgoederen, heeft geen verbonden partijen en voert geen grondbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft inzicht in de geconsolideerde cijfers. De navolgende hoofdstukken bieden meer gedetailleerde informatie over alle programma's en regelingen die bij het SNN in uitvoering zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de lopende programma's en regelingen (hoofdstuk 2 tot en met 7), de uitvoeringskosten (hoofdstuk 8) en de regelingen en werkzaamheden die het SNN voor de provincies en gemeenten uitvoert (hoofdstuk 9). In de bijlagen zijn gegevens over de kosten van de Sociaal-Economische Raad (SER) Noord-Nederland opgenomen, een lijst van veelgebruikte afkortingen, CBS Single information Single audit (SiSa) verantwoordingsinformatie en verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Bijzonderheden in jaarrekening 2016

In 2016 zijn er ontwikkelingen geweest, die van invloed zijn op de cijfers over het jaar 2016. Deze worden hierna toegelicht.

Eindafrekening Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013

Uiterlijk 31 maart 2017 moet het SNN de eindafrekening van het OP EFRO programma 2007-2013 bij de Europese Commissie indienen. In de loop van 2015 hebben de laatste begunstigden de eindafrekening van hun project ingediend, waarna vaststelling kon plaatsvinden. Naast extra werkdruk leidden deze afrekeningen tot extra vrijval van programmamiddelen in 2016. Aangezien de meeste met OP EFRO 2007-2013 gefinancierde projecten ook gebruik hebben gemaakt van middelen uit de programma's EZ Koers Noord Pieken in de Delta en/of Rijksco-financiering in OP EFRO 2007-2013 zijn ook de projecten van deze programma's in 2016 afgerekend.

Nieuwe regelingen en werkzaamheden voor derden

In het verslagjaar is een nieuwe regeling voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) opgesteld. Het betreft een Kennisontwikkeling en Innovatieregeling (KEI) waarvoor middelen uit het OP EFRO 2014-2020 programma en bedragen door de drie noordelijke provincies beschikbaar zijn gesteld. Voorts zijn in 2016 twee andere regelingen voor het mkb voortgezet. Dat betreft de MKB-Innovatie-stimulering Topsectoren 2016 (MIT) regeling en de Versnelde Innovatie Ambities 2016 (VIA) regeling. Voor de MIT regeling zijn de middelen afkomstig van het ministerie van Economische Zaken, het OP EFRO 2014-2020 en de drie noordelijke provincies. De VIA regeling wordt mogelijk gemaakt door middelen van de drie noordelijke provincies en het OP EFRO 2014-2020.

De werkzaamheden voor individuele provincies namen in 2016 iets toe ten opzichte van vorig jaar. De Interimregeling Waardevermeerdering Groningen zorgde ook in 2016 voor veel werk. Daarnaast werden werkzaamheden voor het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) uitgevoerd. Dit POP3 kwam overigens later op gang dan bij de gewijzigde begroting 2016 werd voorzien. Voor de provincie Drenthe wordt met ingang van het verslagjaar een nieuwe Zonnelening 2016 uitgevoerd. In opdracht van de Economic Board Groningen (EBG) voert het SNN vanaf 2016 een Voucherregeling Externe Expertise Financiering (VEEF) uit. Tot slot ging in 2016 de regeling Nul op de Meter 2016-2018 voor de provincie Fryslân van start. Een drietal kleine regelingen voor gemeenten is in 2016 afgerekend.

Vooruitontvangen uitvoeringskosten

Het feit dat het SNN als Management Autoriteit is aangewezen voor het OP EFRO 2014-2020 betekent ook dat de horizon voor de vooruitontvangen uitvoeringskosten verlengd moet worden tot medio 2023. Het nieuwe programma is geringer van omvang dan vorige programma's en op basis daarvan wordt verwacht, dat medio 2023 de eindafrekening kan worden opgemaakt.

Uit 2015 was het geprognosticeerde tekort op de balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten € 1.765.000. Door diverse oorzaken is het tekort niet verder teruggelopen. Zo was er in 2016 een piekbelasting door samenloop van het opstellen van de eindafrekening van het OP EFRO programma 2007-2013 en de uitvoering van het nieuwe OP EFRO programma 2014-2020. Daarnaast verliep de start van het POP3 dat het SNN voor de provincies uitvoert trager dan voorzien. Ook werd in 2016 voor de noordelijke samenwerking in toenemende mate een beroep gedaan op de afdelingen public affairs en communicatie van het SNN.

Het feit, dat het tekort op de vooruitontvan-

gen uitvoeringskosten in 2016 met € 452.000 is opgelopen, maakt het noodzakelijk om de uitgangspunten voor de doorkijk naar medio 2023 aan te passen ten opzichte van vorig jaar. Bij ongewijzigd beleid zou het tekort richting 2023 niet verder teruglopen. Vorig jaar werd nog uitgegaan van een vaste personeelsformatie tot medio 2023 voor lobby, communicatie, (bestuurs)secretariaat, personeel en organisatie, financiën, juridische zaken en directie. Dat blijkt thans niet meer houdbaar waardoor vanaf 2020 de beschikbare formatie gebaseerd wordt op de uitvoering en eindafrekening van OP EFRO 2014-2020 en het POP3 en de daarvoor minimaal noodzakelijke staffuncties. Daarin is het kwalitatief en kwantitatief op niveau houden van de noordelijke lobbyorganisatie meegenomen.

Op basis van de thans beschikbare informatie is een zo realistisch mogelijke inschatting gemaakt van de toekomstige kosten en inkomsten tot medio 2023. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- rekening gehouden met inkomsten uit regelingen voor provincies, gemeenten en overige instanties tot 2022 op basis van nu bekende gegevens;
- rekening gehouden met vergoedingen conform offertes aan de drie provincies voor werkzaamheden voor het POP3 tot medio 2023;
- uitgegaan van in totaal € 1,3 miljoen inkomsten uit subsidieregelingen MIT, VIA en KEI voor 2017;
- een vaste personeelsformatie voor lobby tot medio 2023;
- In 2019 begint afbouw van de staffuncties en in 2020 volgt grote afbouw;
- een met de werkdruk afnemende personeelsbezetting voor de afdeling dienstverlening;
- uitgaan van de opslagpercentages sociale lasten voor 2017;

Verloop vooruitontvangen uitvoeringskosten

bedragen in € 1.000

Stand 31 december 2016		12.173
Geraamde kosten 2017 tot en met medio 2023	-46.677	
Geraamde inkomsten 2017 tot en met medio 2023	33.140	
Geraamd tekort 2016 tot en met medio 2023		- 13.537
Tekort per 30 juni 2023		€ - 1.364

- uitgaan van een CAO loonkostenstijging conform opgave van de provincie Groningen voor 2017 en vanaf 2018 voorzichtigheidshalve jaarlijks met 1,5% gerekend;
- voor 2018 rekening gehouden met een salarisstijging van gemiddeld 1,5% voor schaalverhogingen;
- de overige kostenposten voor zover mogelijk gerelateerd aan de personeelskosten;
- in 2017 geen bijdrage meer in de tekorten van SER Noord-Nederland;
- geen rekening gehouden met eventuele wachtgeldverplichtingen voor personeelsleden;
- om het tekort op de post 'vooruitontvangen uitvoeringskosten' niet verder te laten oplopen is met de drie provincies en de vier gemeenten afgesproken dat de jaarlijkse bijdrage vanaf 2016 jaarlijks wordt verhoogd.

Per 31 december 2016 bedraagt de balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten € 12.173.000. Na verwerking van de verwachte inkomsten en uitgaven zou deze balanspost toereikend moeten zijn om de nog lopende programma's en regelingen geheel af te wikkelen. Dat is nog niet het geval, maar het in de vorige begroting gepresenteerde tekort van € 1,8 miljoen is teruggelopen tot € 1,4 miljoen. Op basis van de nu bekende gegevens ziet het toekomstig verloop van de balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten er als volgt uit (zie tabel hierboven):

Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren is het mogelijk om een deel van dit tekort in de komende jaren verder weg te werken door een groter volume regelingen voor provincies, gemeenten en overige instanties dan thans geraamd door het SNN te laten uitvoeren. Als er meer werk naar het SNN gaat, dan zal vanaf 2020 de bezetting van staffuncties telkens in samenhang met de grotere volumes moeten worden bezien. Indien niet op deze of andere wijze in dit geraamde tekort kan worden voorzien, dan zullen ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling SNN de drie deelnemende provincies ieder voor een bedrag van € 455.000 aansprakelijk zijn voor het tekort.

Resultaatbestemming

Onder de resultaatbestemming staat een onttrekking aan de reserves van € 161.000. Het betreft uitbetalingen aan projecten die uiteindelijk niet uit EFRO gefinancierd konden worden. Daarnaast zijn er uitkeringen aan begunstigden van subsidieregelingen gedaan, die ten onrechte bleken te zijn, maar die gezien het tijdstip van constatering en het gewekte vertrouwen bij begunstigden niet teruggevorderd konden worden.

1.2 Grondslagen consolidatie en waardering

Deze paragraaf gaat in op de grondslagen van consolidatie en waardering en op de inhoud van de balans en het overzicht van baten en lasten. De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften, die het BBV daarvoor geeft.

Grondslagen consolidatie

De volgende hoofdgroepen zijn in de consolidatie betrokken:

- Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020
- Regelingen 2014-2020
- Ruimtelijk Economisch Programma – SNN (REP-SNN)
- Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013
- Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen
- Uitvoeringskosten
- Regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten

De volgende regelingen en werkzaamheden worden voor rekening en risico van provincies en gemeenten uitgevoerd:

- Subsidieregeling Toerisme Natuurlijk Fryslân (STINAF)
- Subsidieregeling Toerisme Natuurlijk Fryslân II (STINAF II)
- Friese Energiepremie (FEP) 2013-2016
- Friese Energiepremie 2016 (FEP 2016)
- Subsidieregeling energiebesparing De Wolden 2014, 2015 en 2016
- Duurzaamheidssubsidie voor starters (gemeente De Wolden)
- Subsidieregeling energiebesparing gemeente Hoogeveen 2013 en 2014 (SEBB Hoogeveen)
- Interimregeling Waardevermeerdering Groningen (WVM)
- Groningen op voorsprong (sectorplan Groningen)

- Ruimte voor ontwikkeling (sectorplan Drenthe)
- Zonnelening Drenthe 2014, 2015 en 2016
- Interestsubsidieregeling Energiebesparing Bestaande Bouw Noord-Nederland (IEBB Noord-Nederland)
- Regionale Investeringssteun Groningen 2014, 2015 en 2016 (RIG)
- Plattelandsontwikkelingsprogramma 3
- Provinciaal Herstructureringsplan 2011 (PHP)
- Voucherregeling Externe Expertise Financiering (VEEF)
- Nul op de meter 2016-2018
- Optreden als fondsbeheerder voor het RSP Mobiliteitsfonds

Bij de consolidatie van de groepsbalansen zijn de onderlinge vorderingen en schulden geëlimineerd. Dat geldt ook voor het overzicht van baten en lasten.

In de jaarrekening heeft geen consolidatie met verbonden partijen en/of overige zelfstandige rechtspersonen plaatsgevonden. De voorliggende jaarrekening heeft enkel betrekking op de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij hieronder anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Hierna volgt per post van de jaarrekening een beknopte beschrijving en indien van toepassing een uiteenzetting over de waardering of wijze van resultaatbepaling.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs (inkoopprijs en bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend) verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen op materiële vaste activa vinden onafhankelijk van het resultaat over het boekjaar plaats vanaf het moment van ingebruikname.

Afschrijvingstermijn:

Kantoorinventaris	5 jaar
ICT apparatuur	3 jaar
Subsidiemanagementsysteem	5 jaar
CRM systeem	5 jaar
E-loket	3 jaar

Vorderingen

De post vorderingen bevat de vorderingen op het ministerie van Economische Zaken, de nog te ontvangen bijdragen van de Europese Commissie en te ontvangen bedragen van provincies en gemeenten. Onder de overige vorderingen zijn vooruitbetaalde kosten en de compensabele btw opgenomen. De vorderingen uit hoofde van terug te ontvangen subsidies worden in de balans afzonderlijk gewaardeerd, waarbij een inschatting wordt gemaakt van het risico van mogelijke oninbaarheid. Voorzieningen wegens oninbaarheid van vorderingen worden met de boekwaarde van deze vorderingen verrekend.

Rekening-courantverhouding met provincie Groningen

De provincie Groningen treedt als kasbeheerder op voor het SNN. Per onderdeel wordt een rekening-courantverhouding aangehouden.

Liquide middelen

Voor het fondsbeheer van het RSP Mobiliteitsfonds is een bankrekening geopend. Het saldo is tegen nominale waarde gewaardeerd.

Algemene reserves

Per instrument wordt een algemene reserve aangehouden. Deze reserve bestaat uit de jaarlijkse toevoegingen van rentebaten onder aftrek van eventuele rentelasten. Verwerking van niet begrote mutaties in de reserves vindt plaats via de resultaatbestemming. De reserve heeft als doel tekorten op te vangen op projecten en uitvoeringskosten, die niet op een andere wijze worden gedekt.

Vooruitontvangen bedragen

De door de overheden beschikbaar gestelde middelen worden als vooruitontvangen bedragen onder de langlopende schulden opgenomen. De vooruitontvangen bedragen worden verminderd met de reeds gedane toekenningen aan projecten en regelingen. Vrijgevallen middelen die ontstaan, doordat projecten niet doorgaan of minder middelen vragen dan oorspronkelijk geraamd, worden aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd.

Vooruitontvangen uitvoeringskosten

Voor de uitvoeringskosten wordt een balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten aangehouden, bestaande uit het saldo van de door overheden beschikbare gestelde middelen en eventuele dotaties uit de algemene reserves, verminderd met de reeds gemaakte uitvoeringskosten.

Openstaande toekenningen

Betreft de verplichtingen aan projecten en regelingen. Het saldo bestaat uit toekenningen verminderd met de uitbetaalde bedragen en vrijgevallen middelen.

Schulden aan derden wegens uitvoering regelingen

Gemeenten, provincies en overige financiers stellen voorschotten beschikbaar voor de uitvoering van diverse regelingen. Het SNN voert de regeling uit en verstrekt uitkeringen aan projecten. Het saldo van de ontvangen voorschotten en de nog niet aan projecten uitbetaalde bedragen is ultimo 2016 opgenomen onder schuld aan derden wegens uitvoering regelingen.

Overige schulden

Betreft verplichtingen aan leveranciers en nog te betalen kosten. Bij de overige schulden zijn ook de schulden uit hoofde van het fondsbeheer van het RSP Mobiliteitsfonds opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

Projecten

Toekenningen aan projecten

Betreft verleende subsidies (of commitments) aan derden. De volledige toezegging wordt in het jaar van toezegging als last in het overzicht van baten en lasten verantwoord.

Vrijval op toekenningen

Voor zover toegekende bedragen niet (geheel) worden uitbetaald, wordt de hierdoor gecreëerde vrijval als bate verantwoord. Aangezien het in feite een correctie op eerdere toekenningen is, wordt de vrijval met ingang van het jaar 2015 als negatieve last gepresenteerd. De vrijval is, mits de regelgeving dit toelaat, opnieuw beschikbaar. De vrijval op toekenningen wordt toegevoegd aan de balanspost vooruitontvangen bedragen.

Teruggevorderde bedragen

Betreft de vorderingen die geen oninbaarheidsvoorziening behoeven. De teruggevorderde bedragen worden aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

Het niet gebruikte deel van de (jaarlijkse) beschikbare budgetten en de gerealiseerde vrijval op projecten worden aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd. Hieruit worden bedragen onttrokken, indien er niet bestede (jaar-)budgetten van vorige jaren beschikbaar zijn, dan wel als er geanticipeerd wordt op toekomstige budgetten en/of verwachte vrijval (de zogenoemde overcommittering).

Algemeen

Bijdragen in uitvoeringskosten

Betreft de bijdragen in de uitvoeringskosten van het Rijk, de Europese Commissie, het ministerie van Economische Zaken, provincies, gemeenten en overige financiers.

Kosten

Betreft de gemaakte uitvoeringskosten voor het beheer van de diverse subsidie-instrumenten, het beheer van het SNN en de SER Noord-Nederland. De kosten worden doorberekend aan de uitgevoerde instrumenten op basis van een kostenverdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op het urenregistratiesysteem. De kosten worden gedekt door bijdragen van het ministerie van Economische Zaken, de Europese Commissie, de SER, de drie noordelijke provincies en vier gemeenten. De personeelskosten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personeelskosten, zoals de waarde van nog niet opgenomen verlofdagen, echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling of opname plaatsvindt. Alle accountantskosten, die gemaakt moeten worden om deze jaarrekening te controleren, zijn conform de gedragslijn in het verleden aan dat boekjaar toegerekend.

Rente

De provincie Groningen treedt op als kasbeheerder van het SNN. Per instrument wordt een rekening-courantverhouding bijgehouden, waarover jaarlijks rente wordt berekend.

Mutatie vooruitontvangen uitvoeringskosten

De vooruitontvangen uitvoeringskosten dienen als dekking van uitvoeringskosten van het SNN. Als de bijdrage aan uitvoeringskosten hoger is dan de gerealiseerde kosten wordt de overfinanciering aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten toegevoegd. Indien de uitvoeringskosten hoger zijn dan de toegekende financiering, dan vindt een onttrekking (bate) aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten plaats.

Mutaties reserves

Het saldo van de rentebaten en -lasten wordt aan de reserve toegevoegd. Voor overige kosten, die niet op andere wijze kunnen worden gedekt, wordt een bedrag aan de reserves onttrokken.

Vennootschapsbelasting

Jaarlijks beoordeelt SNN in hoeverre sprake is van belaste activiteiten waarvoor vennootschapsbelastingplicht geldt. Uit deze jaarlijks uitgevoerde analyse blijkt dat SNN in 2016 niet voldoet aan de criteria voor vennootschapsbelastingplicht. Om deze reden is in de resultatenrekening geen post opgenomen voor te betalen vennootschapsbelasting.

1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen en de risico's van het SNN.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van het SNN bestaat uit de som van de algemene reserves, die per instrument worden aangehouden. De algemene reserve heeft als doel risico's, die niet op andere wijze kunnen worden gedekt, op te vangen. De reserves zijn vrijwel geheel opgebouwd uit rentebaten in de afgelopen jaren. Ultimo 2016 bedraagt de geconsolideerde algemene reserve € 8,7 miljoen. Als interne gedragslijn geldt dat eventuele besteding van de algemene reserve in lijn moet liggen met de oorspronkelijke (subsidie)doelen.

Risico's

Tegenover de algemene reserves staan risico's die het SNN loopt bij de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Het SNN onderscheidt risicocategorieën, die hierna kort worden genoemd. Jaarlijks wordt beoordeeld of deze indeling nog volstaat en wordt er een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet.

- **Inhoudelijke risico's**

Op basis van besluitvormingsprocedures wordt het risico dat het SNN bij de uitvoering van de programma's afwijkt van de bedoelingen van de geldgevers op nihil ingeschat.

- **Procedurele risico's**

Betreft het risico dat op enig moment niet wordt voldaan aan voorschriften, regels en procedures, zowel opgelegd door de geldgever als vastgelegd in de eigen administratieve organisatie, inclusief toetsingskader en controleprotocollen. Op dit moment spelen er geen kwesties die een mogelijk risico kunnen inhouden.

- **Risico's verbonden aan financiering en uitvoeringskosten**

Voor de uitvoeringskosten tot medio 2023 is een balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten aanwezig. Ultimo 2016 bedraagt het saldo € 12,2 miljoen. Voor de werkzaamheden om het huidige programma 2007-2013 en het nieuwe programma 2014-2020 volledig af te ronden, alsmede de reguliere taken op het gebied van lobby uit te voeren is op basis van een meerjarenraming voor de periode 2016 tot medio 2023 per saldo een bedrag van € 13,6 miljoen benodigd.

Ten opzichte van vorig jaar zijn de uitgangspunten voor de doorkijk naar medio 2023 aangepast. De werkelijke uitkomsten over 2016 maakten dat noodzakelijk. Bij ongewijzigd beleid zou het tekort richting 2023 niet verder teruglopen. Vorig jaar werd nog uitgegaan van een vaste personeelsformatie tot medio 2023 voor lobby, communicatie, (bestuurs) secretariaat, personeel en organisatie, financiën, juridische zaken en directie. Dat blijkt thans niet meer houdbaar waardoor vanaf 2020 de beschikbare formatie gebaseerd wordt op de uitvoering en eindafrekening van OP EFRO 2014-2020 en het POP3 en de daarvoor minimaal noodzakelijke staffuncties. In dat laatste is begrepen het kwalitatief en kwantitatief op niveau houden van de noordelijke lobbyorganisatie.

Er is geen rekening gehouden met mogelijke wachtgeldverplichtingen voor personeelsleden. Het berekende bedrag van € 13,6 miljoen houdt in, dat er ultimo 2016 ten opzichte van de aanwezige balanspost een ongedekt tekort wordt geraamd van afgerond € 1,4 miljoen. Indien niet op andere wijze in dit geraamde tekort kan worden voorzien, zullen ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling SNN de drie deelnemende provincies ieder voor een bedrag van € 455.000 aansprakelijk zijn voor dit tekort.

Aangezien het SNN nog nooit financieringsproblemen heeft gehad, mede omdat bewaking van de inkomende geldstroom hoge prioriteit heeft, wordt het financieringsrisico op nihil geschat.

- **Budgettaire risico's**

In de praktijk van de uitvoering van de regionale stimuleringsprogramma's treedt bij eindafrekening van projecten altijd enige onderbenutting van de toegekende middelen op. Daardoor ontstaat de zogeheten vrijval van middelen. Om te voorkomen dat programmamiddelen onbenut blijven, worden op basis van ervaringscijfers meer middelen gecommiteerd dan feitelijk budgettair beschikbaar zijn.

Voor Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland, met uitzondering van EZ Koers Noord 2007-2010 PiD en Koers Noord programma en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen zijn zogeheten 'overcommittingpercentages' vastgesteld. Nadat in 2016 de laatste projecten zijn vastgesteld is gebleken dat de vrijval de overcommitting overstijgt waardoor het risico niet is opgetreden.

In 2013 is van het resterende Transitieprogramma budget een bedrag van € 2,4 miljoen aangewend ter dekking van de uitvoeringskosten van dit programma. Daarbij is als voorwaarde genoemd dat als er door deze dotatie van € 2,4 miljoen, tekorten ontstaan doordat de vrijval bij het Transitieprogramma lager uitvalt, de reserves van het SNN zullen worden aangesproken. Het risico wordt ingeschat op maximaal € 0,2 miljoen. Ultimo 2016 is daarvoor binnen het Transitieprogramma een reserve van € 3,5 miljoen aanwezig.

Voor het Operationeel Programma 2014-2020 is, conform de EC-gedragslijn uit het verleden, het systeem van automatische decommittering (volgens de zogenaamde N+3 regel) een extra aandachtspunt. Deze verplichting kan voor het eerst ultimo 2017 leiden tot automatische decommittering.

Recapitulatie

Ultimo 2016 bedraagt het eigen vermogen € 8,7 miljoen. Daar staat ultimo 2016 alleen een geraamd overcommittingrisico van € 0,2 miljoen tegenover en geen andere direct aanwijsbare risico's en onzekerheden.

De reserves kunnen worden aangewend om tekorten op projecten op te vangen, alsmede voor uitvoeringskosten die niet op andere wijze worden gedekt. Voor dat laatste doel mogen echter niet alle reserves worden aangewend, maar alleen het zogenaamd vrij besteedbare deel van de reserves. Ultimo 2016 bedraagt het vrije deel € 1.092.000. Laatstgenoemd bedrag wordt vooralsnog beschikbaar gehouden voor het geval dat het tekort op de balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten tot medio 2023 niet op andere wijze kan worden ingelopen.

1.4 Financiering

De uitgaven van de programma's REP-SNN, Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 en het Operationeel Programma 2014-2020 worden gedekt uit middelen die door externe geldgevers als het Rijk, de Europese Commissie en provincies ter beschikking worden gesteld. Vanuit de programmamiddelen worden diverse regelingen als project gefinancierd.

Het SNN beschikt doorgaans over aanzienlijke liquiditeiten. De provincie Groningen treedt op als kassier voor het SNN. Dat houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven van het SNN via de kas van de provincie Groningen lopen. Het SNN gaat zelf dus geen geldleningen aan en verstrekt evenmin geldleningen. Ingevolge de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) hanteert het SNN een eigen financieringsstatuut. Het statuut geeft in overeenstemming met de Wet fido de bestuurlijke kaders aan waarbinnen het dagelijks bestuur van het SNN de financiële vermogenswaarden, geldstromen, posities en de hieraan verbonden risico's kan besturen en beheersen.

Voor de invoering van het verplichte schatkistbankieren streefde de treasurer van de provincie Groningen er door middel van een actief treasurybeleid naar de financiële kosten voor het SNN zo laag mogelijk te houden en de opbrengsten zo hoog mogelijk te krijgen. Sinds de invoering van het schatkistbankieren wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om gelden aan medeoverheden uit te lenen.

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten voor het risicoprofiel van het SNN:

- het uitgangspunt voor het financieel risico is defensief en risicomijdend;
- de lange termijnrisico's worden in ieder geval begrensd door de renterisiconorm, zoals die is opgenomen in de Wet fido;
- de korte termijnrisico's worden in ieder geval begrensd door de kasgeldlimiet, zoals die is opgenomen in de Wet fido.

Medewerkers van de afdeling treasury van de provincie Groningen voeren tweemaal per jaar overleg met vertegenwoordigers van derde partijen, waarvoor de provincie de treasury functie vervult. Het SNN wordt daarbij vertegenwoordigd door de concerncontroller van het SNN. In het overleg worden onder meer de kwartaalrapportages inzake treasury besproken die aan Gedeputeerde Staten van Groningen worden verstrekt. Het dagelijks bestuur van het SNN ontvangt periodiek een verslag van het overleg.

De renterisiconorm voor het jaar 2016 is op basis van de begroting voor wijziging 2016 vastgesteld op € 12,1 miljoen. Deze norm is verder niet van belang, omdat het SNN geen vaste schulden heeft.

Gezien de renteontwikkeling in 2016 en door de invoering van verplicht "schatkistbankieren" voor decentrale overheden in december 2013 zijn vrijgekomen middelen kortlopend weggezet. De overige middelen zijn belegd in obligaties, onderhandse geldleningen en garantieproducten. De werkelijke rentebaten vallen lager uit als de tegoeden waarover rente wordt vergoed lager zijn dan verwacht en/of als een lager rentepercentage wordt vergoed dan oorspronkelijk werd begroot.

In 2016 is per einde van de maand de liquiditeitspositie als volgt: (bedragen x € 1.000)

januari	126.790	mei	120.195	september	84.270
februari	128.217	juni	97.018	oktober	75.860
maart	128.569	juli	98.071	november	77.406
april	127.346	augustus	86.195	december	60.553

In het jaar 2016 is er geen sprake geweest van liquiditeitstekorten.

Ingevolge de BBV voorschriften moet het SNN in de jaarrekening enkele financiële kengetallen opnemen. Van de vijf gevraagde kengetallen zijn er twee niet van toepassing omdat het SNN geen grond exploiteert en evenmin belastingen in de vorm van opcenten heft. Vanwege het ontbreken van grondexploitatie en belastingheffing is het ook niet zinvol om voor het SNN de structurele exploitatieruimte te berekenen.

De overige kengetallen luiden als volgt:

Kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2015
Netto schuldquote	-/- 115%	-/- 115%
Solvabiliteitsratio	3%	2%

Aangezien het SNN geen leningen heeft verstrekt is de "netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen" gelijk aan de netto schuldquote.

2.0 Geconsolideerde balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000	2016	2015
Activa		
vaste activa		
immateriële activa		
materiële activa	323	288
totaal vaste activa	323	288
vlottende activa		
vorderingen	199.478	215.351
rekening-courantverhouding met provincie Groningen	60.553	129.120
liquide middelen	1	35
totaal vlottende activa	260.032	344.506
Totaal activa	260.355	344.794

bedragen in € 1.000	2016	2015
Passiva		
vaste passiva		
eigen vermogen		
algemene reserves	8.883	8.411
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-161	-83
totaal eigen vermogen	8.722	8.328
langlopende schulden		
voortontvangen bedragen	140.293	138.136
voortontvangen uitvoeringskosten	12.172	14.418
totaal langlopende schulden	152.465	152.554
totaal vaste passiva	161.187	160.882
vlottende passiva		
openstaande toekenningen	85.745	170.762
schulden aan derden, wegens uitvoering regelingen	11.967	11.871
overige schulden	1.456	1.279
totaal vlottende passiva	99.168	183.912
Totaal passiva	260.355	344.794

2.0.1 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016

Algemeen

Bij de consolidatie van de balansen van de verschillende programma's en regelingen zijn de onderlinge vorderingen en schulden (openstaande toekenningen) geëlimineerd. In totaal is op 31 december 2016 een bedrag van € 10.238.000 geëlimineerd. Op 31 december 2015 bedroeg de eliminatie € 21.276.000.

Hierna volgt een toelichting per post van de geconsolideerde balans.

Activa

Vaste activa

Materiële activa

In 2016 zijn investeringen in kantoorinventaris, het CRM-systeem en het e-loket geactiveerd. Op deze investeringen is in 2016 voor het eerst afgeschreven. In het boekjaar hebben geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen plaatsgevonden.

Het verloop van de materiële vaste activa gedurende 2016 is als volgt: (tabel hieronder)

Verloop materiële vaste activa

bedragen in € 1.000

	Totaal	geautomatiseerd systeem	kantoorinventaris
boekwaarde per 1 januari 2016	288	254	34
bij: investeringen 2016	148	123	25
af: afschrijvingen 2016	- 113	- 96	- 17
Boekwaarde per 31 december 2016	€ 323	€ 281	€ 42

Vlottende activa

Vorderingen

De specificatie per balansdatum is als volgt: (zie tabel p.21).

De totale vorderingen zijn met ruim € 15 miljoen afgenomen. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door de gedurende 2016 ontvangen bijdragen in het kader van het REP-SNN programma. Een tweede belangrijke oorzaak zijn de in 2016 ontvangen voorschotten van het ministerie van Economische Zaken en de Europese Commissie voor het OP EFRO 2014-2020.

De terug te ontvangen subsidies zijn grotendeels voorzien voor mogelijke oninbaarheid. Met een aantal begunstigden is echter een betalingsregeling getroffen. Op basis van de ervaringen van het SNN met deze partijen is de verwachting dat deze subsidies geheel worden terugbetaald. Daarom wordt voor deze terug te ontvangen subsidies geen voorziening getroffen. Afboeking van uitstaande vorderingen vindt plaats als van de curator een slotuitdelingslijst is ontvangen of als onomstotelijk vast komt te staan dat incasso niet mogelijk is.

De post bijdragen provincies, gemeenten en REP-SNN in kosten bestaat voor het grootste gedeelte uit een vordering inzake de kosten van de uitvoering van het REP-SNN programma.

Specificatie Vorderingen	2016	2015
bedragen in € 1.000		
ministerie van Economische Zaken (EZ)		
Rijkscofinanc. in OP EFRO 2014-2020	13.373	15.155
MIT	1.325	
REP-SNN	61.759	71.755
EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	3.450	7.653
Rijkscofinanc. in OP EFRO 2007-2013	4.002	4.002
totaal EZ	83.909	98.565
Europese Commissie (EC)		
OP EFRO 2014-2020	94.729	97.532
OP EFRO 2007-2013	8.470	8.470
totaal Europese Commissie	103.199	106.002
bijdragen in kosten OP EFRO 2014-2020		
EC in OP EFRO 2014-2020	3.946	4.063
Rijkscofinanc. in OP EFRO 2014-2020	557	632
totaal OP EFRO 2014-2020	4.503	4.695
terug te ontvangen subsidies		
terug te ontvangen subsidies	3.560	3.656
af: voorziening oninbare vorderingen	- 3.248	- 3.606
	312	50
overige vorderingen		
bijdragen provincies, gemeenten en		
REP-SNN in kosten	4.620	5.007
vordering prov. Groningen inz. VIA en KEI	982	368
vordering prov. Drenthe inzake KEI	613	
vordering prov. Fryslân inzake KEI	613	
Btw-compensatiefonds	572	602
nog te ontvangen bijdragen	140	57
vooruitbetaalde uitvoeringskosten	15	5
	7.555	6.039
Totaal vorderingen	€ 199.478	€ 215.351

Het SNN maakt gebruik van het Btw-compensatiefonds van de drie noordelijke provincies. Het SNN heeft op basis van evenredigheid de vordering over het jaar 2016 ad € 572.000 bij de drie provincies ingediend.

De nog te ontvangen bijdragen bestaan voornamelijk uit een nog te ontvangen bijdrage van het ministerie van Economische Zaken voor de uitvoering van de MIT-regeling en een nog te ontvangen bijdrage voor het Interregproject Beyond EDP.

De post vooruitbetaalde uitvoeringskosten bestaat hoofdzakelijk uit vooruitbetaalde abonnementen en ondersteuning voor software.

Rekeningen-courantverhouding met provincie Groningen

De provincie Groningen verricht de kassiersfunctie voor het SNN. Alle betalingen en ontvangsten verlopen via de rekening-courant van de provincie Groningen. Over het uitstaande saldo wordt ieder kwartaal rente berekend.

Voor alle programma's en regelingen wordt een aparte rekening-courantverhouding met de provincie bijgehouden. Daarnaast zijn er twee rekening-courantverhoudingen voor de uitvoeringskosten. Het verloop van de rekening-courant in 2016 is als volgt: (bovenste tabel p.22).

Liquide middelen

Hieronder is de rekening-courant bij de ABN Amro Bank voor het RSP Mobiliteitsfonds opgenomen. De stand per 31 december 2016 op de rekening-courant bedraagt € 223. Daarnaast is er bij zowel het SNN als de SER een kas aanwezig met een saldo van in totaal € 720.

Verloop rekening-courant Groningen

bedragen in € 1.000

stand r/c Groningen per 1 januari 2016	129.120
af: mutaties 2016 (per saldo)	- 68.567
Eindstand per 31 december 2016	€ 60.553

Verloop eigen vermogen

bedragen in € 1.000

stand 1 januari 2016	8.328
saldo rentebaten/lasten	555
algemene reserve voor gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	8.883
af: onttrekking aan reserve Transitie middelen i.v.m niet terug te vorderen betalingen aan projecten en niet subsidiabele kosten bij eindafrekening HRM+ 2009 en 2010 en IPR 2008 en 2009 (zie toelichting geconsolideerd overzicht van baten en lasten)	- 161
Stand per 31 december 2016	€ 8.722

Specificatie eigen vermogen per balansdatum

bedragen in € 1.000

	31-12-2016	31-12-2015
OP EFRO 2014-2020	71	20
Regelingen 2014-2020	30	4
REP-SNN	523	415
Koers Noord programma en OP EFRO 2007-2013:		
EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	1.991	1.958
Transitie 2007-2010	3.503	3.510
OP EFRO 2007-2013	1.134	1.060
Rijkscofinanc. in OP EFRO 2007-2013	1.421	1.329
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 regelingen - 16		2
uitvoeringskosten	45	10
regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten	20	20
Totaal	€ 8.722	€ 8.328

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen (voor bestemming)

De algemene reserves zijn ontstaan doordat jaarlijks de rentebaten onder aftrek van rentelasten aan de reserves worden toegevoegd. Er wordt per programma en regeling een algemene reserve aangehouden. Daarnaast zijn er algemene reserves voor de uitvoeringskosten.

Geconsolideerd laat het eigen vermogen over het jaar 2016 het volgende verloop zien: (middelste tabel).

Het eigen vermogen per balansdatum (na verwerking van het gerealiseerd resultaat voor bestemming) kan als volgt gespecificeerd worden: (onderste tabel).

De reserves kunnen worden aangewend om tekorten op projecten op te vangen, alsmede voor uitvoeringskosten die niet op andere wijze worden gedekt. Voor dat laatste doel mogen echter niet alle reserves worden aangewend, maar alleen het zogenaamd vrij besteedbare deel van de reserves. Ultimo 2016 bedraagt het vrije deel € 1.092.000.

Langlopende schulden

Vooruitontvangen bedragen

De balanspost vooruitontvangen bedragen is als volgt samengesteld: (bovenste tabel p.23.)

In 2016 zijn voor de regelingen 2014-2020 bijdragen beschikbaar gesteld van € 12,4 miljoen. De balanspost vooruitontvangen bedragen neemt voor deze regelingen per saldo toe omdat de beschikbaar gestelde bijdragen hoger zijn dan de aangegane verplichtingen.

Vooruitontvangen bedragen

bedragen in € 1.000

OP EFRO 2014-2020	100.267
Regelingen 2014-2020	9.677
REP-SNN-programma	21.934
Koers Noord programma en OP EFRO 2007-2013	6.397
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 regelingen	2.018
Totaal	€ 140.293

Bij de programma's OP EFRO 2014-2020 en REP-SNN zijn gedurende het jaar wel verplichtingen aangegaan en is geen vrijval opgetreden. Per saldo neemt de balanspost voor deze programma's daarom af. Voor de Koers Noord programma's en regelingen geldt het tegenovergestelde. Er zijn geen verplichtingen meer aangegaan omdat het programma bijna is afgerond.

Er is echter wel vrijval opgetreden waardoor de post vooruitontvangen bedragen voor Koers Noord toeneemt. Geconsolideerd leiden bovenstaande ontwikkelingen tot een kleine toename van de balanspost vooruitontvangen bedragen.

De stand van de vooruitontvangen bedragen kent voor het programma Transitie 2007-2010 (onderdeel van het Koers Noord programma en OP EFRO 2007-2013) een negatief saldo van € 1,7 miljoen. Dit negatieve saldo is als volgt te verklaren. In de praktijk van de uitvoering van de regionale stimuleringsprogramma's treedt bij eindafrekening van projecten altijd enige onderbenutting van de toegekende middelen op. Daardoor ontstaat de zogeheten vrijval van middelen. Om te voorkomen dat programamiddelen onbenut blijven, worden op basis van ervaringscijfers meer middelen gecommiteerd dan feitelijk budgettair beschikbaar zijn. Indien de verwachte vrijval de komende jaren bij afrekening van de projecten lager uitvalt dan verwacht, worden de reserves aangesproken. Op basis van de meest recente gegevens is een prognose gemaakt van de totaal te verwachten vrijval binnen het Transitie 2007-2010 programma. Het risico wordt ingeschat op maximaal € 0,2 miljoen. Ultimo 2016 is daarvoor binnen het Transitieprogramma een reserve van € 3,5 miljoen aanwezig

Ultimo 2015 waren de saldi van de programma's OP EFRO 2007-2013 en Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013 eveneens negatief. Door de in 2016 opgetreden vrijval kennen deze programma's ultimo 2016 positieve saldi en bestaat hier dus geen risico meer.

Het verloop van de balanspost vooruitontvangen bedragen is in 2016 als volgt: (zie tabel links)

Verloop vooruitontvangen bedragen

bedragen in € 1.000

stand per 1 januari 2016	138.136	
bij: beschikbaar gestelde middelen	8.430	
vrijgevallen toekenningen projecten	26.932	
		173.498
bij: teruggevorderde bedragen	262	
af: aangegane verplichtingen derden	- 33.578	
		- 33.316
bij: overheveling uit reserve Transitie i.v.m. niet subsidiabele kosten bij eindafrekening HRM-project	26	
bij: overheveling uit reserve Transitie i.v.m. afrekening IPR 2008 en 2009 en HRM+ 2009 en 2010	85	
		111
Stand per 31 december 2016		€ 140.293

Vooruitontvangen uitvoeringskosten

Betreft het saldo van de door de overheden beschikbaar gestelde middelen, verminderd met de onttrekking van het saldo baten en lasten.

Verloop vooruitontvangen uitvoeringskosten

bedragen in € 1.000

stand per 1 januari 2016		14.418
bij: beschikbaar gestelde bedragen in 2016:		
provincies, jaarbijdrage	1.656	
provincies, uitvoering regelingen	3.326	
provincies, bijdrage SER	99	
gemeenten, jaarbijdrage	434	
gemeenten, uitvoering regelingen	7	
gemeenten, bijdrage SER	35	
rijk, uitvoering MIT	160	
overig	620	
	6.337	
af: uitvoeringskosten in 2016	- 8.583	
saldo beschikbaar gestelde bedragen minus uitvoeringskosten in 2016		- 2.246
Stand per 31 december 2016		€ 12.172

Verloop openstaande toekenningen

bedragen in € 1.000

stand per 1 januari 2016	170.762	
bij: aangegane verpl. lopend jaar	37.578	
		208.340
af: betalingen 2016	- 96.286	
vrijval 2016		
(incl. vrijval voorziening debiteuren)	- 26.932	
		- 123.218
		85.122
bij: mutatie interne toezegg. nog lopende projecten		623
Stand per 31 december 2016		€ 85.745

Het verloop van de vooruitontvangen uitvoeringskosten is in 2016 als volgt. (zie tabel hiernaast)

De balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten ad € 12,2 miljoen bestaat ultimo 2016 uit de uitvoeringskosten ten behoeve van de uit te voeren programma's en regelingen inclusief REP-SNN. Op basis van een prognose van de te verwachten kosten tot medio 2023 vertoont de balanspost ultimo 2016 naar verwachting een tekort van € 1,4 miljoen om aan de verplichtingen te voldoen. Indien niet op andere wijze in dit geraamde tekort kan worden voorzien, zullen ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling SNN de drie deelnemende provincies ieder voor een bedrag van € 455.000 aansprakelijk zijn voor dit tekort.

In 2016 waren de werkelijke kosten € 325.000 lager dan de begrote kosten in de begroting na wijziging. De baten waren echter € 778.000 lager dan begroot. Per saldo leidt dit tot een onttrekking aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten die € 453.000 hoger is dan begroot.

Vlottende passiva**Kortlopende schulden****Openstaande toekenningen**

Onder deze balanspost zijn de verplichtingen aan derden opgenomen. Het verloop in het jaar 2016 is als volgt: (onderste tabel).

Schulden aan derden, wegens uitvoering regelingen

Het SNN voert voor rekening en risico van de drie noordelijke provincies en een aantal gemeenten regelingen en werkzaamheden uit. Hieronder valt onder andere een aantal regelingen op het gebied van energiebesparende maatregelen, een waardevermeerderingsregeling, toeristische regelingen en een

regeling gericht op innovatie. Tevens voert het SNN een tweetal sectorplannen uit en een investeringsregeling.

Het SNN ontvangt voor deze regelingen voorschotten. Voor zover deze nog niet aan

eindbegunstigden zijn uitgekeerd, worden deze voorschotten als schuld in de balans opgenomen.

De schulden aan derden kunnen als volgt gespecificeerd worden: (bovenste tabel).

Schulden aan derden

bedragen in € 1.000

schuld Fryslân inzake STINAF, STINAF II, FEP 2013-2015, FEP 2016 en Nul op de Meter	1.693
schuld Groningen inzake WVM, IAG4, RIG 2014 en 2015, sectorplan Groningen en VEEF	10.086
schuld Drenthe inzake sectorplan Drenthe	62
schuld gemeente De Wolden	126
Totaal	€ 11.967

Overige schulden

bedragen in € 1.000

te betalen kosten en te verrekenen bedragen:	
af te dragen sociale lasten	308
kosten uitzendbureau en detachering	42
deskundigencommissie	34
acc.kosten projecten en jaarrek. 2016	26
diverse personeelskosten	11
reis- en verblijfkosten	11
automatiseringskosten	15
agentschap NL: uitvoering 2013-2016	
REP-project Wetsus	116
huur-, service-, en cateringkosten	6
kosten SER Noord-Nederland	26
restitutie SER Noord-Nederland	38
advertentiekosten	11
kosten telefonie en post	6
voortuitontv. uitvoeringskosten sectorplan Groningen en Drenthe, WVM, VIA en VEEF	676
nog te verrekenen rente mobiliteitsfonds	35
nog te betalen BTW	37
overige	58
Totaal overige schulden	€ 1.456

Overige schulden

Deze bestaan per 31 december 2016 uit: (onderste tabel).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Voor de huur van het pand van het SNN is een overeenkomst afgesloten van 1 juli 2014 tot en met 30 juni 2020. De jaarlast bedraagt € 188.177 en de huurverplichting tot en met juni 2020 bedraagt € 658.618.

Voorts zijn er contracten voor de huur van multifunctionele printers tot en met 31 januari 2020 afgesloten. De verplichting tot einddatum bedraagt € 25.479.

Met de ICT-dienstverlener is een contract afgesloten tot en met 31 december 2018. De verplichting hiervoor bedraagt € 114.820.

In 2015 is een contract voor een leaseauto afgesloten met als einddatum 15 juli 2019. Deze verplichting bedraagt € 27.139 tot en met einddatum.

Ultimo boekjaar wordt overeenkomstig de BBV voorschriften geen balanspost opgenomen voor de nog niet opgenomen vakantiedagen van de personeelsleden. Inclusief sociale lasten (15%) vertegenwoordigt de verplichting voor de vakantiedagen ultimo 2016 een waarde van € 164.560. Met de invoering van IKB in 2016 is er vanaf ultimo 2016 per balansdatum geen verschuldigde vakantietoeslag over de periode juni t/m december meer.

2.1 Geconsolideerd overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	33.578		-33.578
vrijval op toekenningen	-26.932		26.932
Teruggevorderde bedragen		262	262
Mutaties vooruitontvangen bedragen		6.704	6.704
Subtotaal projecten	6.646	6.966	320
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk		160	160
Europese Commissie			
provincies		5.081	5.081
gemeenten		476	476
overige		300	300
Kosten			
uitvoeringskosten	8.583		-8.583
overige kosten	161		-161
Rente	8	565	557
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten		2.246	2.246
Subtotaal algemeen	8.752	8.828	76
Totaal saldo van baten en lasten	15.398	15.794	396
Mutaties reserves	565	8	-557
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	15.963	15.802	-161
Resultaatbestemming, onttrekking reserve		161	161
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	15.963	15.963	0

Begroting na wijziging 2016			Begroting voor wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
86.616		-86.616	56.200		-56.200	36.341		-36.341
-11.150		11.150	-5.575		5.575	-20.162		20.162
	75.850	75.850	4.900	55.925	51.025	76	16.495	-76
75.466	75.850	384	55.525	55.925	400	16.255	16.495	240
	5.727	5.727		2.296	2.296		4.620	4.620
	447	447		439	439		426	426
	557	557		50	50		525	525
8.908		-8.908	6.394		-6.394	7.585		-7.585
	780	780	28	870	842	83		-83
	1.793	1.793		3.209	3.209	5	725	720
8.908	9.304	396	6.422	6.864	442	7.673	8.070	397
84.374	85.154	780	61.947	62.789	842	23.928	24.565	637
780		-780	870	28	-842	722	2	-720
85.154	85.154	0	62.817	62.817	0	24.650	24.567	-83
							83	83
85.154	85.154	0	62.817	62.817	0	24.650	24.650	0

2.1.1 Toelichting op het geconsolideerde overzicht van baten en lasten 2016

Het geconsolideerde overzicht van baten en lasten bestaat uit de exploitaties van alle groepen, die bij het SNN in beheer zijn met de daarbij behorende uitvoeringskosten. De toelichting op de afzonderlijke groepen en afzonderlijke programma's en regelingen is weergegeven in het beheersdeel van deze jaarrekening. De consolidatie is onder te verdelen in de volgende groepen:

Groepen Instrumenten:

- OP EFRO 2014-2020;
- Regelingen 2014-2020;
- REP – SNN;
- Koers Noord en OP EFRO 2007-2013;
- Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 regelingen;
- Uitvoeringskosten;
- Regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten.

Projecten

De gerealiseerde totale baten en lasten bij de toekenningen aan projecten, vrijval op toekenningen en de daaruit voortvloeiende mutaties vooruitontvangen bedragen wijken per saldo € 69 miljoen af van de begroting 2016 na wijziging. Dat wordt verklaard door verschillende los van elkaar staande ontwikkelingen binnen de budgetten van programma's en regelingen. Het voornaamste uitgangspunt bij het opstellen van de begroting door het SNN is dat de subsidiebudgetten binnen de (meerjarige) projectperiode rechtmatig besteed dienen te worden. Verschillen bestaan binnen jaarschijven, onder andere afhankelijk van de (bijgestelde) programmering.

De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2016 na wijziging worden veroorzaakt door het feit dat de omvang van de toekenningen in 2016 vanuit zowel het nieuwe OP EFRO 2014-2020, de regelingen 2014-2020

als de REP-SNN achterblijven bij de begroting. Bij de REP-SNN is aan vier projecten € 19,4 miljoen toegekend, terwijl in de gewijzigde begroting rekening werd gehouden met een bedrag van € 34 miljoen. Bij het nieuwe OP EFRO 2014-2020 is aan negentien projecten een bedrag van € 10 miljoen toegekend, terwijl € 35 miljoen werd begroot. Ook bij de subsidieregelingen KEI, VIA en MIT blijven de werkelijk toegekende bedragen in totaal € 13 miljoen achter bij de begroting.

Daarnaast is er sprake van een grotere dan verwachte vrijval op projecten vanuit het Koers Noord en OP EFRO 2007-2013. De jaarlijkse vrijval wordt in de begroting op basis van ervaringscijfers geraamd, maar in het jaar waarin een programma wordt afgesloten, in 2016 is dit het geval bij het Europese programma OP EFRO 2007-2013, ontstaat alleen daar al € 14 miljoen meer vrijval dan begroot

Toekenningen aan projecten

2016	2015
€ 33.578	€ 36.341

In 2016 bedragen de toekenningen aan projecten in totaal € 33.578.000. Vanuit het OP EFRO 2014-2020 is (na eliminatie van onderlinge mutaties tussen programma's en regelingen) aan projecten een subsidie van € 5,9 miljoen toegekend. Bij de regelingen 2014-2020 is aan projecten van de MIT-, VIA- en KEI-regelingen een bedrag van € 8,2 miljoen verleend. Bij de REP-SNN is voor een bedrag € 19,4 miljoen subsidie verleend. Bij de regelingen van het Koers Noord programma en het OP EFRO 2007-2013 is alleen bij de NIOF 2013, die vanuit het Transitie 2007-2010 programma wordt gefinancierd, nog subsidiebudget beschikbaar. Er is € 76.000 aan projecten toegekend (bovenste tabel p. 29).

In 2016 is circa € 2,8 miljoen minder subsidie aan projecten toegekend dan in 2015. Bij het OP EFRO 2014-2020, de regelingen 2014-2020 en de REP-SNN is in 2016 in totaal € 16

miljoen meer toegekend dan in 2015. Binnen het Koers Noord en het OP EFRO 2007-2013 is er een afname van € 17,7 miljoen in 2016 ten opzichte van 2015. In 2015 is een grotere dan verwachte vrijval op projecten vanuit het OP EFRO 2007-2013 eenmalig bijgecommitteerd. Bij de regelingen van Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 is er een afname van € 1,1 miljoen.

Vrijval op toekenningen

	2016	2015
	€ 26.932	€ 20.162

De vrijval in 2016 bestaat uit (onderste tabel):

Bij Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 is (na eliminatie van onderlinge mutaties tussen programma's en regelingen) een vrijval gerealiseerd van bijna € 24,5 miljoen. Aangezien in maart 2017 de eindafrekening van het OP EFRO 2007-2013 bij de Europese Commissie

in Brussel ingediend wordt, zijn in 2016 alle nog openstaande projecten van het EZ Koers Noord 2007-2010 PiD, het OP EFRO 2007-2013 en Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013 afgerekend. Dit heeft geleid tot een aanzienlijk hogere vrijval (€ 9 miljoen) dan vorig jaar. Bij de regelingen van Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 is in 2016 minder vrijval gerealiseerd dan in 2015. Bij alle regelingen zijn in 2016 minder projecten afgerekend dan in 2015.

Teruggevorderde bedragen

	2016	2015
	€ 262	€ 76

Ultimo 2016 wordt bij zeven vorderingen, ten bedrage van € 312.000, de vorming van een voorziening voor oninbaarheid niet noodzakelijk geacht. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vooruitontvangen bedragen onder aftrek van een vorig jaar al meegenomen bate van € 50.000. Per saldo wordt € 262.000 aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd.

Toekenning aan projecten

bedragen in € 1.000

Groepen	2016	2015
OP EFRO 2014-2020	5.913	4.051
Regelingen 2014-2020	8.153	4.079
REP-SNN	19.436	9.324
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013		17.700
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 reg.	76	1.187
Totaal	€ 33.578	€ 36.341

Mutaties vooruitontvangen bedragen

	2016	2015
	€ 6.704	€ 16.495

De toevoeging aan de vooruitontvangen bedragen is de som van de gerealiseerde vrijval op toekenningen plus de teruggevorderde bedragen minus de toekenningen aan projecten. In 2016 zijn de toekenningen aan projecten hoger dan de vrijval op toekenningen, waardoor een onttrekking plaatsvindt aan de vooruitontvangen bedragen.

Vrijval op toekenningen

bedragen in € 1.000

Groepen	2016	2015
Regelingen 2014-2020	267	
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013	24.461	15.475
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 reg.	2.204	4.687
Totaal	€ 26.932	€ 20.162

De onttrekkingen en toevoegingen aan de vooruitontvangen bedragen zijn als volgt onder te verdelen naar de diverse groepen. (zie tabel p. 30)

Per groep kunnen de mutaties van de vooruitontvangen bedragen als volgt kort worden samengevat. Binnen zowel OP EFRO 2014-2020, de regelingen 2014-2020 als de REP-SNN zijn de toekenningen aan projecten in mindering gebracht op de

vooruitontvangen bedragen. De onttrekking aan de vooruitontvangen bedragen per groep bedraagt respectievelijk € 6,2 miljoen, € 7,9 miljoen en € 19,4 miljoen.

Binnen het Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 is het saldo van de vrijval op toekenningen ad € 24,5 miljoen en de teruggevorderde bedragen ad € 245.000 toegevoegd aan de vooruitontvangen bedragen.

Bij de regelingen van Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 is de som van de toekenningen aan projecten en teruggevorderde bedragen lager dan de vrijval op toekenningen. Hierdoor wordt € 2,1 miljoen toegevoegd aan de vooruitontvangen bedragen.

Verdeling mutaties vooruitontvangen bedragen		
bedragen in € 1.000		
Groepen	2016	2015
OP EFRO 2014-2020	6.233	4.291
Regelingen 2014-2020	7.874	4.079
REP-SNN	19.436	9.324
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013	- 24.706	2.288
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 reg.	- 2.133	- 3.487
Totaal	€ 6.704	€ 16.495

Bijdragen provincies	
bedragen in € 1.000	
totaal jaarlijkse bijdrage	1.656
bijdrage voor toeristische regelingen	33
bijdrage voor energie(premie)regelingen	437
bijdrage voor Interimregeling Waardevermeerdering	1.645
bijdrage voor arbeidsmarkt (sectorplannen)	190
bijdrage voor kennis en innovatieve regelingen	391
bijdrage voor investeringsregelingen	63
bijdrage voor plattelandsontwikkeling	552
bijdrage voor uitvoering Mobiliteitsfonds	15
bijdrage voor SER Noord-Nederland	99
Totaal	€ 5.081

Algemeen

Bijdragen in uitvoeringskosten

De financiering van de kosten bestaan uit de financieringsbronnen Rijk, Europese Commissie, provincies, gemeenten en overige. Indien de financiering niet voldoende is om de kosten te dekken wordt het tekort onttrokken aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten.

Rijk	2016	2015
	€ 160	€ 0

Het ministerie van Economische Zaken heeft € 160.000 bijgedragen voor de uitvoering van een MIT-regeling.

Provincies

2016	2015
€ 5.081	€ 4.620

De bijdragen van de provincies zijn € 600.000 lager dan de begrote bijdragen (na wijziging 2016). De lagere realisatie is voornamelijk ontstaan doordat het POP3 later dan gepland op gang is gekomen. Vanaf 2016 dragen de provincies bij in de kosten van de SER Noord-Nederland. In totalen naar soort regeling en programma zijn de volgende bijdragen ontvangen (zie tabel linksonder).

Gemeenten

2016	2015
€ 476	€ 426

Met de vier grote gemeenten (Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen) is een forfaitaire bijdrage in de uitvoeringskosten afgesproken met een jaarlijkse indexatie. Voor 2016 bedraagt deze bijdrage in totaal € 419.000. Daarnaast is er van een gemeente een bijdrage ad € 8.000 ontvangen voor de uitvoering van specifieke dienstverlening en is er aan een gemeente € 1.000 terugbetaald. De gemeenten hebben met ingang van 2016 € 35.000 bijgedragen voor de SER Noord-Nederland.

Overige

2016	2015
€ 300	€ 525

De overige bijdragen bestaan uit de jaarlijkse bijdrage van de SER voor de SER Noord-Nederland ad € 128.000, een bijdrage voor de ontwikkeling en het beheer van de website Europa om de Hoek ad € 59.000, een bijdrage voor Europese samenwerking van € 45.000 en overige bijdragen ad € 68.000. De baten vallen lager uit dan begroot en dat wordt met name veroorzaakt doordat de totale bijdrage voor de MIT regeling ad € 280.000 onder andere financiers (het Rijk en provincies) zijn opgenomen. Tevens is de begrote doorbelasting voor Public Affairs van € 50.000 niet gerealiseerd.

Kosten

Uitvoeringskosten

2016	2015
€ 8.583	€ 7.585

De kosten van het SNN en de SER Noord-Nederland worden als een geheel gepresenteerd. De kosten van 2016 ad € 8,6 miljoen zijn € 325.000 lager dan de begrote kosten van 2016 en een € 1,0 miljoen hoger dan de gerealiseerde kosten van 2015 ad € 7,6 miljoen. De afwijkingen van de kosten ten opzichte van begroting en vorig boekjaar kunnen niet los worden gezien van de werkzaamheden die het SNN sinds enige jaren voor individuele provincies en gemeenten uitvoert. Daarnaast is er een andere ontwikkeling die het vergelijken van kosten tussen 2015 en 2016 moeilijk maakt. Binnen het SNN wordt in toenemende mate projectmatig gewerkt waarbij mensen van diverse afdelingen gedurende korte of langere tijd samenwerken. Vanuit de salarisadministratie worden de kosten van betrokken medewerkers echter geboekt ten laste van de afdeling waarvoor ze oorspronkelijk zijn aangesteld. Deze ontwikkeling heeft tot gevolg dat ingaande

de begroting na wijziging 2017/begroting 2018 het onderscheid tussen de afdelingen dienstverlening, public affairs en staf is komen te vervallen. Alleen de SER Noord-Nederland wordt separaat geregistreerd vanwege de noodzakelijke subsidie verantwoording aan de SER Nederland.

Het terugblikken op 2016 kan gezien voorgaande ontwikkelingen het beste op totaalniveau geschieden. Als de bijdragen en uitvoeringskosten 2016 per saldo in relatie tot de begroting na wijziging 2016 worden bekeken, dan vallen de inkomsten € 778.000 lager uit en de uitvoeringskosten € 325.000 lager. Per saldo leidt dat tot een hogere onttrekking aan de balanspost vooruitontvangen uitvoeringskosten dan begroot van € 453.000. Op hoofdlijnen kunnen de voor- en nadelen als volgt worden samengevat (zie tabel p. 32).

Het POP3 is in 2016 langzamer op gang gekomen dan verwacht. De specifiek voor het POP3 aangetrokken medewerkers hebben tijdelijk in 2016 andere werkzaamheden verricht waar geen directe dekking tegenover staat. Aangezien de uren van het POP3 medewerkers op basis van werkelijk bestede uren worden doorbelast aan de provincies is hierdoor een nadeel ontstaan van € 161.000.

In 2016 is gebleken, dat de begrote bijdrage voor met name de uitvoering van de Zonnelingen te hoog is geweest. Dit nadeel wordt deels gecompenseerd door een te hoge begroting van de eenmalig in 2016 uit te keren vakantietoeslag in verband met de overgang naar het IKB systeem. Per saldo leiden deze afwijkingen tot een nadeel van € 123.000.

In de tarieven die het SNN hanteert voor het doorberekenen van uren aan opdrachtgevers is een opslag van 15% voor overheadsalarissen begrepen. Doordat met name bij het POP3 en de Zonnelingen de bijdragen aanmerkelijk

lager uitvielen dan begroot ontstaat een nadeel bij deze overheaddekking van € 114.000.

De overige kosten van public affairs, communicatie en evenementen vallen per saldo € 88.000 hoger uit. Begrote inkomsten van € 50.000 voor monitoring zijn niet gerealiseerd en de overige kosten vielen € 38.000 hoger uit dan begroot.

De hogere kosten voor inhuur deskundigheid van € 80.000 worden voor € 37.000 verklaard door hogere vergoedingen van het deskundigencommissie voor het OP EFRO 2014-2020. De commissieleden moesten meer uren maken en vaker vergaderen om aanvragen te kunnen goedkeuren. Verder werden extra advieskosten gemaakt voor de beoordeling van projectaanvragen en een adviesrapport voor het nieuwe OP EFRO programma.

De naderende eindafrekening van het OP EFRO 2007-2013 zorgde voor een extra piekbelasting in 2016 waarvoor extern tijdelijk personeel moest worden ingehuurd. Daarnaast kreeg het SNN in 2016 te maken met meer ziekte en zwangerschapsverloven waarvoor vervanging moest worden geregeld. Daardoor werd het flexibel budget met € 58.000 overschreden.

Bij de eindafrekening van OP EFRO 2007-2013 projecten is zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van eigen medewerkers en tijdelijk ingehuurd personeel. Daardoor vallen de accountantskosten projecten € 136.000 lager uit.

De uitgaven en investeringen in automatisering en innovatie bedrijfsvoering zijn achtergebleven bij de begroting. Voor het maken van de juiste keuzes blijkt meer tijd nodig te zijn, waardoor een deel van de voor 2016 begrote kosten naar de toekomst verschuift.

In hoofdstuk 6 zijn de kosten nader gespecificeerd en toegelicht. Voor de belangrijkste kostenposten worden daar ook materiële verschillen tussen werkelijke cijfers, begroting na wijziging 2016 en cijfers van 2015 nader uiteengezet.

In bijlage 1 is een specificatie van de kosten van SER Noord-Nederland opgenomen om richting de SER Nederland verantwoording af te leggen.

De verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in bijlage 4 opgenomen.

Samenvatting nadeel uitvoeringskosten SNN / SER Noord-Nederland

bedragen in € 1.000

Nadeel	
niet gedekte personeelskosten POP3	161
per saldo onjuist begroot voor 2016	123
minder overhead dekking door lagere bijdragen	114
Public Affairs, communicatie en evenementen	88
hogere inhuur deskundigheid	80
overschrijding flexibel budget	58
per saldo overige nadelen/voordelen	44
Subtotaal nadeel	€ 668
Voordeel	
lagere accountantskosten projecten	136
lagere kosten automatisering en innovatie bedrijfsvoering	79
Subtotaal voordeel	€ 215
Per saldo nadeel	€ 453

Overige kosten

2016	2015
€ 161	€ 83

Onder de resultaatbestemming staat een onttrekking aan de reserves van € 161.000. Het betreft zowel de afboeking van niet terug te vorderen betalingen aan projecten als bij de eindafrekening van de IPR 2008 en 2009 en HRM+ 2009 en 2010 niet subsidiabele kosten.

Rente

2016	2015
€ 557	€ 720

Per regeling en programma heeft de provincie Groningen een aparte rekening-courant. Van het saldo van ontvangsten en uitgaven wordt de rentestand bijgehouden. Vanwege de lage rentestand blijven de rentebaten iets achter

bij de begroting. De rentelasten en baten komen ten gunste of ten laste van iedere specifieke regeling of programma (bovenste tabel).

De samenstelling van de rentebaten en -lasten is als volgt (onderste tabel):

In vergelijking met 2015 zijn de rentebaten met € 163.000 afgenomen. Dit komt met name door lagere rekening-courantsaldi bij zowel het Koers Noord als het OP EFRO 2007-2013 ten gevolge van de eindafrekening van het OP EFRO 2007-2013. Hierdoor zijn de resterende middelen grotendeels uitbetaald aan projecten, terwijl er geen financiering is ontvangen.

Mutatie vooruitontvangen uitvoeringskosten

2016	2015
€ 2.246	€ 1.774

Het saldo van de vooruitontvangen uitvoeringskosten bestaat uit de werkelijke uitvoeringskosten ad € 8,6 miljoen verminderd met de ontvangen bijdragen ad € 6,3 miljoen. Het saldo van € 2.246.000 is onttrokken aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten.

Mutaties reserves

2016	2015
€ 557	€ 720

Het positieve saldo van de rentebaten en -lasten ad € 557.000 is aan de reserves toegevoegd.

Resultaatbestemming, onttrekking reserve

2016	2015
€ 161	€ 83

Aan de reserve van de Transitie-middelen is een bedrag van € 161.000 onttrokken voor de financiering van de overige kosten.

Rentebaten en -lasten		
bedragen in € 1.000		
	2016	2015
baten	565	725
lasten	- 8	- 5
Saldo	€ 557	€ 720

Samenstelling rentebaten en -lasten		
bedragen in € 1.000		
Instrumenten	2016	2015
OP EFRO 2014-2020	51	20
Regelingen 2014-2020	26	4
REP-SNN	108	122
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013	353	550
Koers Noord en OP EFRO 2007-2013 reg.	- 4	
Uitvoeringskosten	23	21
Regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten		3
Totaal	€ 557	€ 720

2.2 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Voorstel bestemming van het gerealiseerd resultaat (voor bestemming)

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen dient het resultaat van de jaarrekening aan de algemene reserve te worden toegevoegd (positief resultaat) of onttrokken (negatief resultaat). Mocht het resultaat niet aan de algemene reserve zijn toegevoegd, dan legt het Dagelijks Bestuur dit punt expliciet voor aan het Algemeen Bestuur via een voorstel tot resultaatbestemming.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen stellen wij het volgende voor: in te stemmen met de jaarrekening 2016 en met het voorstel van resultaatbestemming, waarbij een bedrag van € 161.000 aan de reserves wordt onttrokken.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen in hoofdstuk 2.3.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Samenwerkingsverband Noord-Nederland te Groningen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door u vastgestelde verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- het overzicht van baten en lasten over 2016;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de verantwoordingsinformatie WNT en de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2016 dat door het algemeen bestuur d.d. 22 november 2016 bij besluit is vastgesteld en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 428.950, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt

voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 40.000, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn rapporteren.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- in combinatie met de jaarrekening alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Provinciewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door het algemeen bestuur vastgestelde verordeningen.

In dit kader is dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Provinciewet verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2016 dat door het algemeen bestuur d.d. 22 november 2016 bij besluit is vastgesteld, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

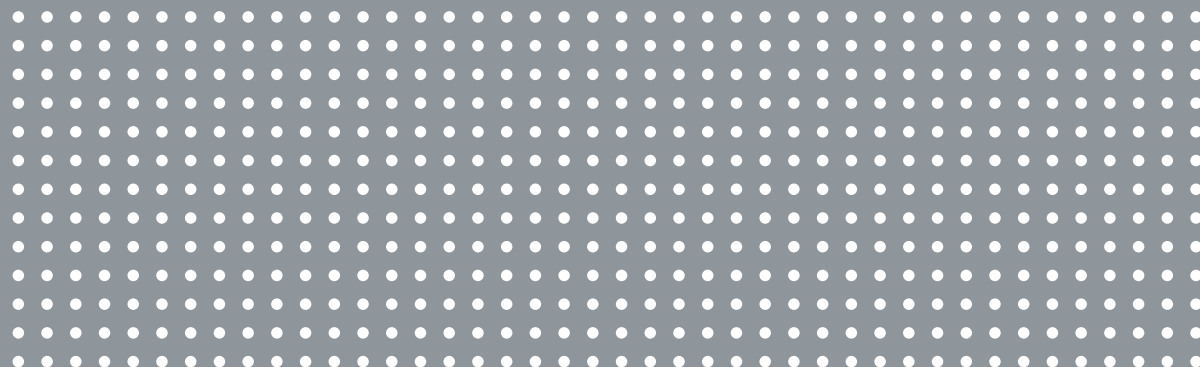
Groningen, 13 april 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. D.E. Engwerda RA

3 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020

3.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	40
3.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	42
3.1	OP EFRO 2014-2020	44
3.2	Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020	46
3.3	Balans per 31 december 2016	48
3.3.1	Toelichting balans 2016	50

3.0 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 programma's

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	9.913		-9.913
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		9.913	9.913
Subtotaal projecten	9.913	9.913	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		51	51
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	51	51
Totaal saldo van baten en lasten	9.913	9.964	51
Mutaties reserves	51		-51
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	9.964	9.964	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	9.964	9.964	0

overzicht baten en lasten 2016

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
35.000		-35.000	7.051		-7.051
	35.000	35.000		7.051	7.051
35.000	35.000	0	7.051	7.051	0
	135	135		20	20
0	135	135	0	20	20
35.000	35.135	135	7.051	7.071	20
135		-135	20		-20
35.135	35.135	0	7.071	7.071	0
35.135	35.135	0	7.071	7.071	0

3.0.1 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 programma's toelichting op het overzicht baten en lasten 2016

Projecten

Toekenningen aan projecten

2016	2015
€ 9.913	€ 7.051

In 2016 is aan negentien projecten subsidie toegekend voor een totaalbedrag van circa € 10 miljoen. Achttien projecten hebben betrekking op projecten van derden. Een project heeft betrekking op de subsidieregeling KEI, die door het SNN wordt uitgevoerd.

In het programma Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020 zijn tot dit moment nog geen subsidies toegekend.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

2016	2015
€ 9.913	€ 7.051

De toekenningen aan projecten is in mindering gebracht op de vooruitontvangen bedragen.

Algemeen

Rente

2016	2015
€ 51	€ 20

De rentebaten over het rekening-courantsaldo van het OP EFRO 2014-2020 en de Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014 2020 bedragen tezamen € 51.000.

Mutaties reserves

2016	2015
€ 51	€ 20

De ontvangen rente wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

3.1 OP EFRO 2014-2020 overzicht baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	9.913		-9.913
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		9.913	9.913
Subtotaal projecten	9.913	9.913	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		25	25
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	25	25
Totaal saldo van baten en lasten	9.913	9.938	25
Mutaties reserves	25		-25
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	9.938	9.938	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	9.938	9.938	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
27.500		-27.500
	27.500	27.500
27.500	27.500	0
	110	110
0	110	110
27.500	27.610	110
110		-110
27.610	27.610	0
27.610	27.610	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
7.051		-7.051
	7.051	7.051
7.051	7.051	0
	10	10
0	10	10
7.051	7.061	10
10		-10
7.061	7.061	0
7.061	7.061	0

3.2 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020 overzicht baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen			
Teruggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen			
Subtotaal projecten	0	0	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		26	26
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	26	26
Totaal saldo van baten en lasten	0	26	26
Mutaties reserves	26		-26
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	26	26	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	26	26	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
7.500		-7.500
	7.500	7.500
7.500	7.500	0
	25	25
0	25	25
7.500	7.525	25
25		-25
7.525	7.525	0
7.525	7.525	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
0	0	0
	10	10
0	10	10
0	10	10
10		-10
10	10	0
10	10	0

3.3 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 programma's

bedragen in € 1.000

	3.1 OP EFRO 2014 - 2020	3.2 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020
Activa		
vaste activa		
immateriële activa		
materiële activa		
totaal vaste activa	0	0
vlottende activa		
vorderingen	94.729	13.373
rekening-courantverhouding met provincie Groningen	4.194	4.493
liquide middelen		
totaal vlottende activa	98.923	17.866
Totaal activa	98.923	17.866
Passiva		
vaste passiva		
eigen vermogen		
algemene reserves	35	36
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)		
totaal eigen vermogen	35	36
langlopende schulden		
voortuitontvangen bedragen		
toekenningen	82.437	17.830
totaal voortuitontvangen bedragen	82.437	17.830
voortuitontvangen uitvoeringskosten		
totaal langlopende schulden	82.437	17.830
totaal vaste passiva	82.472	17.866
vlottende passiva		
openstaande toekenningen	16.451	
overige schulden		
rekening-courant		
totaal vlottende passiva	16.451	0
Totaal passiva	98.923	17.866

balans per 31 december 2016

totaal
31 - 12 - 2016

o

108.102
8.687

116.789

116.789

71

71

100.267
100.267

100.267

100.338

16.451

16.451

116.789

3.3.1 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 programma's

bedragen in € 1.000

	3.1 OP EFRO 2014-2020	3.2 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020
Activa		
Vorderingen Rijk en Europa		
OP EFRO 2014-2020	94.729	
Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020 saldo 31 december	94.729	13.373
Terug te ontvangen subsidies		
saldo 1 januari		
voorziening		
afgeboekte oninbare vordering		
ontstane vorderingen		
ontvangen		
mutatie voorziening		
saldo 31 december		
voorziening		
saldo	0	0
Saldo vorderingen 31 december	94.729	13.373
Rekening-courant provincie Groningen		
saldo 1 januari	1.879	2.685
saldo mutaties	2.315	1.808
overboeking		
saldo 31 december	4.194	4.493

toelichting op de balans per 31 december 2016

totaal 31 - 12 - 2016	totaal 31 - 12 - 2015
94.729	97.532
13.373	15.155
108.102	112.687

o	o
108.102	112.687
4.564	1.826
4.123	2.738
8.687	4.564

3.3.1 Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 programma's

bedragen in € 1.000

	3.1 OP EFRO 2014-2020	3.2 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020
Passiva		
Algemene reserve		
saldo 1 januari	10	10
bij: rente baten/lasten	25	26
af: projecten		
bij: overboeking		
saldo 31 december	35	36
Vooruitontvangen bedragen		
toekenningen		
saldo 1 januari beschikbare middelen	92.350	17.830
saldo 1 januari vrijgevallen toezeggingen		
saldo 1 januari	92.350	17.830
mutaties 2016		
aangewend voor uitvoeringskosten		
beschikbaar gestelde middelen Rijk en Europa		
overheveling van middelen		
teruggevorderde bedragen		
aangegane verplichtingen	-9.913	
beschikbaar voor uitvoeringskosten		
vrijgevallen toezeggingen		
saldo 31 december	82.437	17.830
specificatie:		
beschikbare middelen	82.437	17.830
vrijgevallen toezeggingen		
toekenningen	82.437	17.830
Openstaande toekenningen		
saldo 1 januari projecten	7.051	
bij: verplichtingen projecten	9.913	
af: betalingen projecten	-513	
af: vrijval projecten		
saldo 31 december	16.451	0

toelichting op de balans per 31 december 2016

totaal 31 - 12 - 2016	totaal 31 - 12 - 2015
20	
51	20
71	20
110.180	117.231
110.180	117.231
-9.913	-7.051
100.267	110.180
100.267	110.180
100.267	110.180
7.051	
9.913	7.051
-513	
16.451	7.051

4.0 Regelingen 2014-2020 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	8.153		-8.153
vrijval op toekenningen	-267		267
Terugggevorderde bedragen		12	12
Mutaties vooruitontvangen bedragen		7.874	7.874
Subtotaal projecten	7.886	7.886	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		26	26
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	26	26
Totaal saldo van baten en lasten	7.886	7.912	26
Mutaties reserves	26		-26
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	7.912	7.912	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	7.912	7.912	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
21.000		-21.000
-600		600
	20.400	20.400
20.400	20.400	0
	40	40
0	40	40
20.400	20.440	40
40		-40
20.440	20.440	0
20.440	20.440	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
4.079		-4.079
	4.079	4.079
4.079	4.079	0
	4	4
0	4	4
4.079	4.083	4
4		-4
4.083	4.083	0
4.083	4.083	0

4.0.1 Regelingen 2014-2020

Projecten

Toekenningen aan projecten

2016	2015
€ 8.153	€ 4.079

In 2016 is de KEI-regeling van start gegaan. Ultimo 2016 is voor één aanvraag in het kader van deze regeling subsidie verleend. Daarnaast konden ook in 2016 aanvragen worden ingediend voor de MIT- en VIA-regelingen. Vanuit deze regelingen zijn respectievelijk 116 en 103 besluiten tot subsidieverlening genomen. De volgende bedragen zijn aan projecten gecommiteerd:
(bovenste tabel)

Verdeling toekenningen aan projecten

bedragen in € 1.000

MIT	3.854
VIA	4.280
KEI	19
Totaal	€ 8.153

Vrijval op toekenningen

bedragen in € 1.000

MIT	227
VIA	40
KEI	
Totaal	€ 267

Mutaties vooruitontvangen bedragen

bedragen in € 1.000

af: toekenningen aan projecten	-8.153
bij: vrijval op toekenningen	267
bij: teruggevorderde bedragen	12
Per saldo onttrokken	€ - 7.874

Vrijval op toekenningen

2016	2015
€ 267	€ 0

De vrijval is als volgt samengesteld:
(middelste tabel)

Het aantal projecten onder de MIT- en VIA-regelingen waarvoor vrijval is opgetreden bedraagt respectievelijk 18 en 2. In het grootste gedeelte van de gevallen gaat het om subsidies die niet op het maximaal verleende bedrag zijn vastgesteld. Daarnaast is een aantal beschikkingen ingetrokken.

Teruggevorderde bedragen

2016	2015
€ 12	€ 0

Ultimo 2016 is voor een bedrag van € 12.000 geen voorziening wegens oninbaar noodzakelijk geacht. Dit bedrag wordt aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

2016	2015
€ 7.874	€ 4.079

De toekenningen aan projecten worden in mindering gebracht op de mutaties vooruitontvangen bedragen. De som van de vrijval op toekenningen en de teruggevorderde bedragen wordt hieraan toegevoegd. Per saldo leidt dit tot een onttrekking aan de mutaties vooruitontvangen bedragen.

De onttrekking bestaat uit:
(onderste tabel)

toelichting op het overzicht baten en lasten 2016

Algemeen

Rente

2016	2015
€ 26	€ 4

In 2016 bedragen de rentebaten over de drie rekening-courant saldi € 26.000.

Mutaties reserves

2016	2015
€ 26	€ 4

De ontvangen rente wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

4.1 MKB-Innovatiestimulering Topsectoren 2015 en 2016 overzicht baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	3.854		-3.854
vrijval op toekenningen	-227		227
Terugggevorderde bedragen		12	12
Mutaties vooruitontvangen bedragen		3.615	3.615
Subtotaal projecten	3.627	3.627	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten:			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		8	8
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	8	8
Totaal saldo van baten en lasten	3.627	3.635	8
Mutaties reserves	8		-8
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	3.635	3.635	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	3.635	3.635	0

Begroting na wijziging 2016

Realisatie 2015

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
8.000		-8.000	4.057		-4.057
	8.000	8.000		4.057	4.057
8.000	8.000	0	4.057	4.057	0
	12	12		3	3
0	12	12	0	3	3
8.000	8.012	12	4.057	4.060	3
12		-12	3		-3
8.012	8.012	0	4.060	4.060	0
8.012	8.012	0	4.060	4.060	0

4.2 Versneller Innovatieve Ambities 2015 en 2016 overzicht baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	4.280		-4.280
vrijval op toekenningen	-40		40
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		4.240	4.240
Subtotaal projecten	4.240	4.240	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		18	18
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	18	18
Totaal saldo van baten en lasten	4.240	4.258	18
Mutaties reserves	18		-18
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	4.258	4.258	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	4.258	4.258	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
10.000		-10.000
-600		600
	9.400	9.400
9.400	9.400	0
	24	24
0	24	24
9.400	9.424	24
24		-24
9.424	9.424	0
9.424	9.424	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
22		-22
	22	22
22	22	0
	1	1
0	1	1
22	23	1
1		-1
23	23	0
23	23	0

4.3 Kennisontwikkeling en innovatieregeling 2016 overzicht baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	19		-19
vrijval op toekenningen			
Teruggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		19	19
Subtotaal projecten	19	19	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente			
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	19	19	0
Mutaties reserves			
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	19	19	0
Resultaatbestemming, toevoeging reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	19	19	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
3.000		-3.000
	3.000	3.000
<u>3.000</u>	<u>3.000</u>	<u>0</u>
	4	4
0	4	4
<u>3.000</u>	<u>3.004</u>	<u>4</u>
4		-4
<u>3.004</u>	<u>3.004</u>	<u>0</u>
<u>3.004</u>	<u>3.004</u>	<u>0</u>

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
0	0	0
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
0	0	0
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
0	0	0
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

4.4 Regelingen 2014-2020

bedragen in € 1.000

4.1
MIT 2015

Activa

vaste activa

immateriële activa

materiële activa

totaal vaste activa

0

vlottende activa

vorderingen

1.337

rekening-courantverhouding met provincie Groningen

3.024

liquide middelen

totaal vlottende activa

4.361

Totaal activa

4.361

Passiva

Vaste passiva

eigen vermogen

algemene reserves

11

gerealiseerd resultaat (voor bestemming)

totaal eigen vermogen

11

langlopende schulden

voortuitontvangen bedragen

toekenningen

1.388

totaal voortuitontvangen bedragen

1.388

voortuitontvangen uitvoeringskosten

totaal langlopende schulden

1.388

totaal vaste passiva

1.399

Vlottende passiva

openstaande toekenningen

2.962

overige schulden

rekening-courant

totaal vlottende passiva

2.962

Totaal passiva

4.361

balans per 31 december 2016

4.2 VIA	4.3 KEI	totaal 31 - 12 - 2016
0	0	0
3.128	5.520	9.985
3.841		6.865
6.969	5.520	16.850
<u>6.969</u>	<u>5.520</u>	<u>16.850</u>
19		30
19	0	30
2.788	5.501	9.677
2.788	5.501	9.677
2.788	5.501	9.677
<u>2.807</u>	<u>5.501</u>	<u>9.707</u>
4.162	19	7.143
4.162	19	7.143
<u>6.969</u>	<u>5.520</u>	<u>16.850</u>

4.4.1 Regelingen 2014-2020

bedragen in € 1.000

	4.1 MIT 2015	4.2 VIA
Activa		
Vorderingen Rijk, Europa en provincies		
OP EFRO 2014-2020		2.760
ministerie van Economische Zaken	1.325	
Provincie Groningen		368
Provincie Drenthe		
Provincie Fryslân		
saldo 31 december	1.325	3.128
Terug te ontvangen subsidies		
saldo 1 januari		
voorziening		
afgeboekte oninbare vordering		
ontstane vorderingen	70	
ontvangen	-38	
mutatie voorziening	20	
saldo 31 december	32	0
voorziening	-20	
saldo	12	0
Saldo vorderingen 31 december	1.337	3.128
Rekening-courant provincie Groningen		
saldo 1 januari	1.500	2.393
saldo mutaties	1.524	1.448
overboeking		
saldo 31 december	3.024	3.841

toelichting op de balans per 31 december 2016

4.3 KEI	totaal 31 - 12 - 2016	totaal 31 - 12 - 2015
3.680	6.440	2.760
	1.325	
614	982	368
613	613	
613	613	
5.520	9.973	3.128
	70	
	-38	
	20	
0	32	0
	-20	
0	12	0
5.520	9.985	3.128
	3.893	
	2.972	3.893
0	6.865	3.893

4.4.1 Regelingen 2014-2020

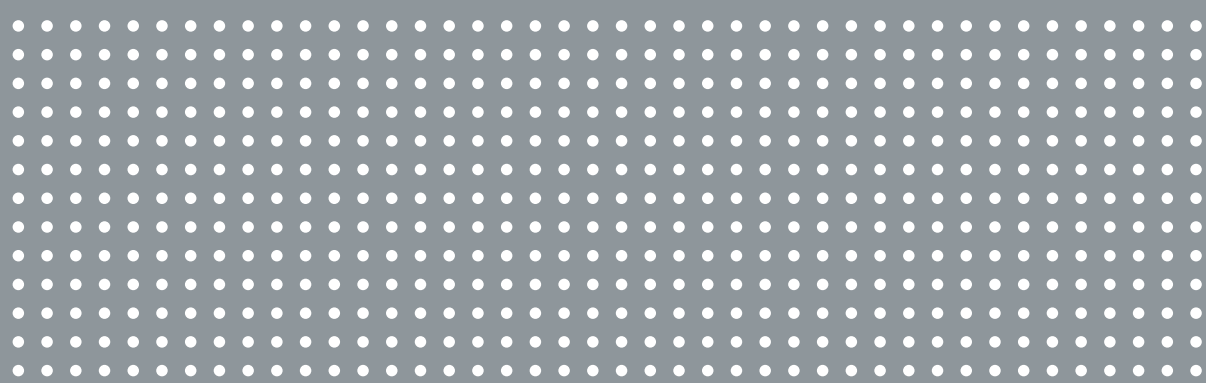
bedragen in € 1.000	4.1 MIT 2015	4.2 VIA
Passiva		
Algemene reserve		
saldo 1 januari	3	1
bij: rente baten/lasten	8	18
af: projecten		
bij: overboeking		
saldo 31 december	11	19
Vooruitontvangen bedragen		
toekenningen		
saldo 1 januari beschikbare middelen	-377	5.498
saldo 1 januari vrijgevallen toezeggingen		
saldo 1 januari	-377	5.498
mutaties 2016		
aangewend voor uitvoeringskosten		
beschikbaar gestelde middelen	5.380	1.530
overheveling van middelen		
terugggevorderde bedragen	12	
aangegane verplichtingen	-3.854	-4.280
beschikbaar voor uitvoeringskosten		
vrijgevallen toezeggingen	227	40
saldo 31 december	1.388	2.788
specificatie		
beschikbare middelen	1.161	2.748
vrijgevallen toezeggingen	227	40
toekenningen	1.388	2.788
Openstaande toekenningen		
saldo 1 januari projecten	1.874	22
bij: verplichtingen projecten	3.854	4.280
af: betalingen projecten	-2.539	-100
af: vrijval projecten	-227	-40
saldo 31 december	2.962	4.162

toelichting op de balans per 31 december 2016

4.3 KEI	totaal 31 - 12 - 2016	totaal 31 - 12 - 2015
	4	
	26	4
0	30	4
	5.121	
	5.121	
5.520	12.430	9.200
	12	
-19	-8.153	-4.079
	267	
5.501	9.677	5.121
5.501	9.410	5.121
	267	
5.501	9.677	5.121
	1.896	
19	8.153	4.079
	-2.639	-2.183
	-267	
19	7.143	1.896

5 Ruimtelijk Economisch Programma Samenwerkingsverband Noord-Nederland

5.0	Overzicht van baten en lasten 2016	74
5.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016	76
5.1	Balans per 31 december 2016	77
5.1.1	Toelichting balans 2016	78

5.0 Ruimtelijk Economisch Programma-SNN overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	19.436		-19.436
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		19.436	19.436
Subtotaal projecten	19.436	19.436	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		108	108
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	108	108
Totaal saldo van baten en lasten	19.436	19.544	108
Mutaties reserves	108		-108
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	19.544	19.544	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	19.544	19.544	0

Begroting na wijziging 2016

Realisatie 2015

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
34.000		-34.000	9.324		-9.324
	34.000	34.000		9.324	9.324
34.000	34.000	0	9.324	9.324	0
	130	130		122	122
0	130	130	0	122	122
34.000	34.130	130	9.324	9.446	122
130		-130	122		-122
34.130	34.130	0	9.446	9.446	0
34.130	34.130	0	9.446	9.446	0

5.0.1 Ruimtelijk Economisch Programma-SNN toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Projecten

Toekenningen aan projecten

2016	2015
€ 19.436	€ 9.324

In 2016 is aan drie projecten in totaal € 17,4 miljoen aan subsidie toegekend. Daarnaast is een toekenning van € 2 miljoen uit 2014 in 2016 verwerkt.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

2016	2015
€ 19.436	€ 9.324

De toekenningen aan projecten is in mindering gebracht op de vooruitontvangen bedragen.

Algemeen

Rente

2016	2015
€ 108	€ 122

De rentebaten over het bij de provincie Groningen uitstaande rekening-courantsaldo bedraagt € 108.000.

Mutaties reserves

2016	2015
€ 108	€ 122

De ontvangen rente wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

5.1 Ruimtelijk Economisch Programma-SNN balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000

Activa

vaste activa	
immateriële activa	
materiële activa	
totaal vaste activa	0
vlottende activa	
vorderingen	61.759
rekening-courantverhouding met provincie Groningen	11.609
liquide middelen	
totaal vlottende activa	73.368
Totaal activa	73.368

Passiva

vaste passiva	
eigen vermogen	
algemene reserves	523
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	
totaal eigen vermogen	523
langlopende schulden	
voortuitontvangen bedragen	
toekenningen	21.934
totaal voortuitontvangen bedragen	21.934
voortuitontvangen uitvoeringskosten	
totaal langlopende schulden	21.934
totaal vaste passiva	22.457
vlottende passiva	
openstaande toekenningen	50.911
overige schulden	
rekening-courant	
totaal vlottende passiva	50.911
Totaal passiva	73.368

5.1.1 Ruimtelijk Economisch Programma-SNN toelichting op de balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000

31 - 12 - 2016

31 - 12 - 2015

Activa

Vorderingen Rijk en Europa

ministerie van Economische Zaken	61.759	71.285
ministerie van Infrastructuur en Milieu		470
saldo 31 december	61.759	71.755

Terug te ontvangen subsidies

saldo 1 januari		
voorziening		
afgeboekte oninbare vordering		
ontstane vorderingen		
ontvangen		
mutatie voorziening		
saldo 31 december	0	0
voorziening		
saldo	0	0

Saldo vorderingen 31 december

61.759

71.755

Rekening-courant provincie Groningen

saldo 1 januari	19.474	23.432
saldo mutaties	-7.865	-3.958
overboeking		
saldo 31 december	11.609	19.474

bedragen in € 1.000

31 - 12 - 2016

31 - 12 - 2015

Passiva**Algemene reserve**

saldo 1 januari	415	293
bij: rente baten/lasten	108	122
af: projecten		
bij: overboeking		
saldo 31 december	523	415

Vooruitontvangen bedragen

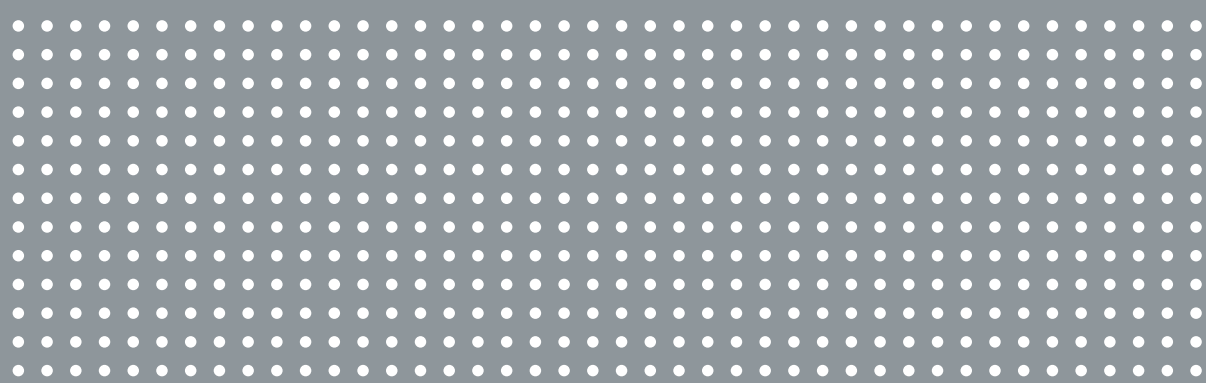
toekenningen		
saldo 1 januari beschikbare middelen	39.370	48.694
saldo 1 januari vrijgevallen toezeggingen		
saldo 1 januari	39.370	48.694
mutaties 2016		
aangewend voor uitvoeringskosten		
beschikbaar gestelde middelen Rijk en Europa	2.000	
overheveling van middelen		
teruggevorderde bedragen		
aangegane verplichtingen	-19.436	-9.324
beschikbaar voor uitvoeringskosten		
vrijgevallen toezeggingen		
saldo 31 december	21.934	39.370
specificatie:		
beschikbare middelen	21.934	39.370
vrijgevallen toezeggingen		
toekenningen	21.934	39.370

Openstaande toekenningen

saldo 1 januari projecten	51.444	46.670
bij: verplichtingen projecten	19.436	9.324
af: betalingen projecten	-19.969	-4.550
af: vrijval projecten		
saldo 31 december	50.911	51.444

6 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's

6.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	82
6.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	84
6.1	EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	86
6.2	Transitie 2007-2010	88
6.3	OP EFRO 2007-2013	90
6.4	Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013	92
6.5	Balans per 31 december 2016	94
6.5.1	Toelichting balans 2016	96

6.0 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-34.876		34.876
Teruggevorderde bedragen		245	245
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-35.121	-35.121
Subtotaal projecten	-34.876	-34.876	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten	161		-161
Rente		353	353
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	161	353	192
Totaal saldo van baten en lasten	-34.715	-34.523	192
Mutaties reserves	353		-353
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-34.362	-34.523	-161
Resultaatbestemming, onttrekking reserve		161	161
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-34.362	-34.362	0

overzicht van baten en lasten 2016

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
-9.000		9.000	17.700		-17.700
			-15.475		15.475
	-9.000	-9.000	63		-63
				2.288	2.288
-9.000	-9.000	0	2.288	2.288	0
	435	435	83		-83
				550	550
0	435	435	83	550	467
-9.000	-8.565	435	2.371	2.838	467
435		-435	550		-550
-8.565	-8.565	0	2.921	2.838	-83
				83	83
-8.565	-8.565	0	2.921	2.921	0

6.0.1 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Projecten

Vrijval op toekenningen	2016	2015
	€ 34.876	€ 15.475

Aangezien in maart 2017 de eindafrekening van het OP EFRO 2007-2013 bij de Europese Commissie in Brussel ingediend wordt, zijn in 2016 alle nog openstaande projecten van het EZ Koers Noord 2007-2010 PiD, het OP EFRO 2007-2013 en Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013 afgerekend. Dit heeft geleid tot een aanzienlijk hogere vrijval dan in eerdere jaren.

De vrijval is als volgt over de vier geldstromen verdeeld:

Verdeling vrijval

bedragen in € 1.000

EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	5.479
Transitie 2007-2010	1.652
OP EFRO 2007-2013	17.232
Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013	10.513
Totaal	€ 34.876

Terugggevorderde bedragen	2016	2015
	€ 245	€ 63

In het boekingsjaar 2016 worden de vorderingen uit hoofde van terug te ontvangen subsidies individueel gewaardeerd. Ultimo 2016 wordt voor een bedrag van € 245.000 geen voorziening wegens oninbaar noodzakelijk geacht. Dit bedrag is derhalve aan de vooruitontvangen bedragen toegevoegd.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

	2016	2015
	€ 35.121	€ 2.288

De som van de vrijval op toekenningen en de terugggevorderde bedragen wordt toegevoegd aan de mutaties vooruitontvangen bedragen.

Algemeen

Overige kosten

	2016	2015
	€ 161	€ 83

Onder de resultaatbestemming staat een onttrekking aan de reserves van € 161.000. Het betreft de afboeking van niet terug te vorderen betalingen aan projecten ad € 76.000. Alsmede bij de eindafrekening van de IPR 2008 en 2009 en HRM+ 2009 en 2010 niet subsidia-bele kosten ad € 85.000.

Rente

	2016	2015
	€ 353	€ 550

De rentebaten over de vier rekening-courantsaldi bedraagt in totaal € 353.000.

Mutaties reserves

	2016	2015
	€ 353	€ 550

De ontvangen rente wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Resultaat bestemming, onttrekking reserve

	2016	2015
	€ 161	€ 83

Aan de reserve van de Transitie-middelen is een bedrag van € 161.000 onttrokken.

6.1 EZ Koers Noord 2007-2010 PiD overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-5.479		5.479
Terugggevorderde bedragen		127	127
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-5.606	-5.606
Subtotaal projecten	-5.479	-5.479	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		33	33
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	33	33
Totaal saldo van baten en lasten	-5.479	-5.446	33
Mutaties reserves	33		-33
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-5.446	-5.446	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-5.446	-5.446	0

Begroting na wijziging 2016

Realisatie 2015

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
-1.700		1.700	-1.962		1.962
	-1.700	-1.700	47		-47
				-1.915	-1.915
-1.700	-1.700	0	-1.915	-1.915	0
	10	10		70	70
0	10	10	0	70	70
-1.700	-1.690	10	-1.915	-1.845	70
10		-10	70		-70
-1.690	-1.690	0	-1.845	-1.845	0
-1.690	-1.690	0	-1.845	-1.845	0

6.2 Transitie 2007-2010 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-1.652		1.652
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-1.652	-1.652
Subtotaal projecten	-1.652	-1.652	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten	161		-161
Rente		154	154
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	161	154	-7
Totaal saldo van baten en lasten	-1.491	-1.498	-7
Mutaties reserves	154		-154
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-1.337	-1.498	-161
Resultaatbestemming, onttrekking reserve		161	161
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-1.337	-1.337	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
-1.000		1.000
	-1.000	-1.000
-1.000	-1.000	0
	215	215
0	215	215
-1.000	-785	215
215		-215
-785	-785	0
-785	-785	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
-1.812		1.812
	-1.812	-1.812
-1.812	-1.812	0
	179	179
83	179	96
-1.729	-1.633	96
179		-179
-1.550	-1.633	-83
	83	83
-1.550	-1.550	0

6.3 OP EFRO 2007 - 2013 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-17.232		17.232
Terugggevorderde bedragen		118	118
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-17.350	-17.350
Subtotaal projecten	-17.232	-17.232	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		74	74
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	74	74
Totaal saldo van baten en lasten	-17.232	-17.158	74
Mutaties reserves	74		-74
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-17.158	-17.158	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-17.158	-17.158	0

Begroting na wijziging 2016

Realisatie 2015

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
-3.200		3.200	10.500		-10.500
			-6.898		6.898
	-3.200	-3.200	16		-16
				3.618	3.618
-3.200	-3.200	0	3.618	3.618	0
	110	110		183	183
0	110	110	0	183	183
-3.200	-3.090	110	3.618	3.801	183
110		-110	183		-183
-3.090	-3.090	0	3.801	3.801	0
-3.090	-3.090	0	3.801	3.801	0

6.4 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-10.513		10.513
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-10.513	-10.513
Subtotaal projecten	-10.513	-10.513	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		92	92
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	92	92
Totaal saldo van baten en lasten	-10.513	-10.421	92
Mutaties reserves	92		-92
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-10.421	-10.421	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-10.421	-10.421	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
-3.100		3.100
	-3.100	-3.100
-3.100	-3.100	0
	100	100
0	100	100
-3.100	-3.000	100
100		-100
-3.000	-3.000	0
-3.000	-3.000	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
		-7.200
-4.803		4.803
	2.397	2.397
2.397	2.397	0
	118	118
0	118	118
2.397	2.515	118
118		-118
2.515	2.515	0
2.515	2.515	0

6.5 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's

bedragen in € 1.000

 6.1
 EZ Koers Noord
 2007-2010 PiD

Activa

Vaste activa

 immateriële activa
 materiële activa
totaal vaste activa

0

Vlottende activa

 vorderingen
 rekening-courantverhouding met provincie Groningen
 liquide middelen
totaal vlottende activa

3.577

2.256

5.833

Totaal activa

5.833

Passiva

Vaste passiva

 eigen vermogen
 algemene reserves
 gerealiseerd resultaat (voor bestemming)
totaal eigen vermogen

1.991

1.991

langlopende schulden

 vooruitontvangen bedragen
 toekenningen
 totaal vooruitontvangen bedragen
 vooruitontvangen uitvoeringskosten
totaal langlopende schulden

3.842

3.842

3.842

totaal vaste passiva

5.833

Vlottende passiva

 openstaande toekenningen
 overige schulden
 rekening-courant
totaal vlottende passiva

0

Totaal passiva

5.833

balans per 31 december 2016

6.2 Transitie	6.3 OP EFRO 2007 - 2013	6.4 Cofinanciering Rijksmiddelen in OP EFRO	Totaal
_____	_____	_____	_____
0	0	0	0
	8.588	4.002	16.167
22.386	-5.659	-131	18.852
22.386	2.929	3.871	35.019
_____	_____	_____	_____
22.386	2.929	3.871	35.019
3.664	1.134	1.421	8.210
-161			-161
3.503	1.134	1.421	8.049
-1.690	1.795	2.450	6.397
-1.690	1.795	2.450	6.397
-1.690	1.795	2.450	6.397
_____	_____	_____	_____
1.813	2.929	3.871	14.446
20.573			20.573
20.573	0	0	20.573
_____	_____	_____	_____
22.386	2.929	3.871	35.019

6.5.1 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's

bedragen in € 1.000

	6.1 EZ Koers Noord 2007-2010 PiD	6.2 Transitie 2007-2010
Activa		
Vorderingen Rijk en Europa		
EZ Koers Noord 2007 - 2010 PiD	3.450	
Transitie 2007-2010		
OP EFRO 2007-2013		
Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013		
saldo 31 december	3.450	0
Terug te ontvangen subsidies		
saldo 1 januari	639	
voorziening	-639	
afgeboekte oninbare vordering		
ontstane vorderingen	347	132
ontvangen	-23	-132
mutatie voorziening	-197	
saldo 31 december	963	0
voorziening	-836	
saldo	127	0
Saldo vorderingen 31 december	3.577	0
Rekening-courant provincie Groningen		
saldo 1 januari	7.954	29.900
saldo mutaties	-5.698	-7.514
overboeking		
saldo 31 december	2.256	22.386

toelichting op de balans per 31 december 2016

6.3 OP EFRO 2007-2013	6.4 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013	Totaal 31-12-2016	Totaal 31-12-2015
		3.450	7.653
8.470		8.470	8.470
	4.002	4.002	4.002
8.470	4.002	15.922	20.125
1.904		2.543	1.206
-1.904		-2.543	-1.143
			-39
334	7	820	2.087
-142	-7	-304	-711
-74		-271	-1.400
2.096	0	3.059	2.543
-1.978		-2.814	-2.543
118	0	245	0
8.588	4.002	16.167	20.125
27.158	23.173	88.185	111.630
-32.817	-23.304	-69.333	-23.362
			-83
-5.659	-131	18.852	88.185

6.5.1 Koers Noord en Operationeel Programma 2007-2013 Noord-Nederland programma's

bedragen in € 1.000

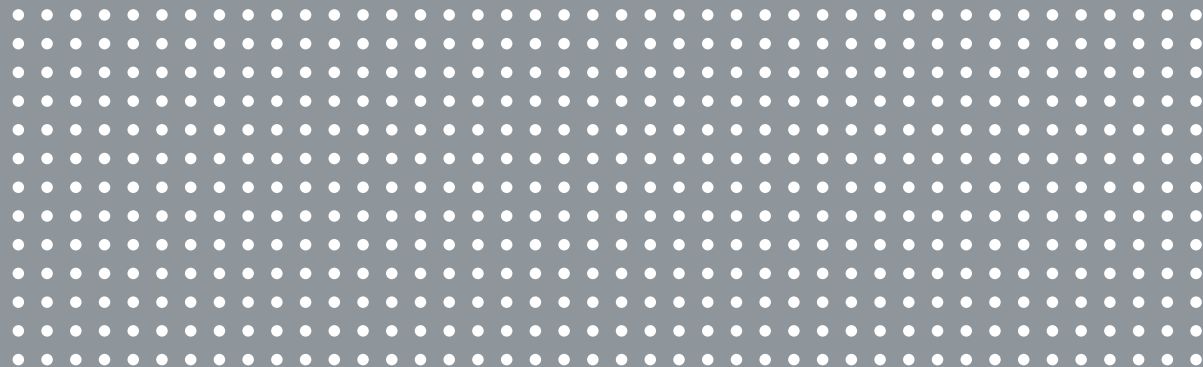
	6.1 EZ Koers Noord 2007-2010 PID	6.2 Transitie 2007-2010
Passiva		
Algemene reserve		
saldo 1 januari	1.958	3.510
bij: rente baten/lasten	33	154
af: onttrekking		-161
saldo 31 december	1.991	3.503
Vooruitontvangen bedragen		
toekenningen		
saldo 1 januari beschikbare middelen	-1.918	-6.774
saldo 1 januari vrijgevallen toezeggingen	2.154	3.432
saldo 1 januari	236	-3.342
mutaties 2016:		
aangewend voor uitvoeringskosten		
beschikbaar gestelde middelen Rijk en Europa		
overheveling van middelen	-2.000	
teruggevorderde bedragen	127	
aangegane verplichtingen		
beschikbaar voor uitvoeringskosten		
vrijgevallen toezeggingen	5.479	1.652
saldo 31 december	3.842	-1.690
specificatie:		
beschikbare middelen		
vrijgevallen toezeggingen	-3.791	-6.774
vrijgevallen toezeggingen	7.633	5.084
toekenningen	3.842	-1.690
Openstaande toekenningen		
saldo 1 januari projecten	13.413	29.732
bij: verplichtingen projecten		
af: betalingen projecten	-7.934	-7.507
af: vrijval projecten	-5.479	-1.652
saldo 31 december	0	20.573

toelichting op de balans per 31 december 2016

6.3 OP EFRO 2007-2013	6.4 Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013	Totaal 31-12-2016	Totaal 31-12-2015
1.060	1.329	7.857	7.390
74	92	353	550
1.134	1.421	-161	-83
		8.049	7.857
-32.969	-15.145	-56.806	-37.043
17.388	7.082	30.056	14.581
-15.581	-8.063	-26.750	-22.462
26		-1.974	-2.000
118		245	-63
			-17.700
17.232	10.513	34.876	15.475
1.795	2.450	6.397	-26.750
-32.825	-15.145	-58.535	-56.806
34.620	17.595	64.932	30.056
1.795	2.450	6.397	-26.750
50.149	33.909	127.203	164.561
-32.917	-23.396	-71.754	17.700
-17.232	-10.513	-34.876	-39.583
0	0	20.573	-15.475
			127.203

7 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

7.0	Overzicht van baten en lasten 2016 totaal	102
7.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016 geconsolideerd	104
7.1	Investeringspremieregeling 2008 en 2009	106
7.2	Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit 2008, 2010 en 2013	108
7.3	Human Resource Management plus 2009 en 2010	110
7.4	Balans per 31 december 2016	112
7.4.1	Toelichting balans 2016	114

7.0 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	batens	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	76		-76
vrijval op toekenningen	-2.204		2.204
Terugggevorderde bedragen		5	5
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-2.133	-2.133
Subtotaal projecten	-2.128	-2.128	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente	7	3	-4
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	7	3	-4
Totaal saldo van baten en lasten	-2.121	-2.125	-4
Mutaties reserves	3	7	4
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-2.118	-2.118	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-2.118	-2.118	0

overzicht van baten en lasten 2016

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
			1.187		-1.187
-1.550		1.550	-4.687		4.687
			13		-13
	-1.550	-1.550		-3.487	-3.487
-1.550	-1.550	0	-3.487	-3.487	0
	7	7	4	4	
0	7	7	4	4	0
-1.550	-1.543	7	-3.483	-3.483	0
7		-7	4	4	
-1.543	-1.543	0	-3.479	-3.479	0
-1.543	-1.543	0	-3.479	-3.479	0

7.0.1 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

Projecten

Toekenningen aan projecten

2016	2015
€ 76	€ 1.187

Alleen bij de NIOF 2013, die vanuit het Transitie 2007-2010 programma wordt gefinancierd, was er nog subsidiebudget beschikbaar. Er is in 2016 een totaalbedrag van € 76.000 aan vier projecten toegekend.

Vrijval op toekenningen

2016	2015
€ 2.204	€ 4.687

De vrijval is als volgt samengesteld:

Vrijval op toekenningen

bedragen in € 1.000

IPR 2008 en 2009	952
NIOF 2008, 2010 en 2013	1.252
HRM+ 2009, 2010	
Totaal	€ 2.204

Toevoeging mutaties vooruitontvangen bedragen

bedragen in € 1.000

bij: vrijval op toekenningen	2.204
bij: teruggevorderde bedragen	5
af: toekenningen aan projecten	-76
Per saldo toegevoegd	€ 2.133

Teruggevorderde bedragen

2016	2015
€ 5	€ 13

In 2016 leiden de mutaties in de teruggevorderde bedragen per saldo tot een toevoeging van € 5.000 aan de vooruitontvangen bijdragen.

Mutaties vooruitontvangen bedragen

2016	2015
€ 2.133	€ 3.487

De som van de vrijval op toekenningen en de teruggevorderde bedragen wordt verminderd met de toekenningen aan projecten. Dit saldo is toegevoegd aan de mutaties vooruitontvangen bedragen.

De toevoeging bestaat uit:
(onderste tabel).

toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Algemeen

Rente

2016	2015
€ 4	€ 0

Betreft het negatieve saldo van de betaalde rente en ontvangen rente over de drie rekening-courantsaldo's bij de provincie Groningen.

Mutaties reserves

2016	2015
€ 4	€ 0

De betaalde rente wordt onttrokken aan de algemene reserve.

7.1 Investeringspremiereregeling 2008 en 2009 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen	-952		952
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-952	-952
Subtotaal projecten	-952	-952	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		2	2
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	2	2
Totaal saldo van baten en lasten	-952	-950	2
Mutaties reserves	2		-2
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-950	-950	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-950	-950	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
-750		750
	-750	-750
-750	-750	0
	1	1
0	1	1
-750	-749	1
1		-1
-749	-749	0
-749	-749	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
-1.711		1.711
	-1.711	-1.711
-1.711	-1.711	0
	3	3
0	3	3
-1.711	-1.708	3
3		-3
-1.708	-1.708	0
-1.708	-1.708	0

7.2 Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit 2008, 2010 en 2013

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten	76		-76
vrijval op toekenningen	-1.252		1.252
Teruggevorderde bedragen		5	5
Mutaties vooruitontvangen bedragen		-1.181	-1.181
Subtotaal projecten	-1.176	-1.176	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente	7		-7
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	7	0	-7
Totaal saldo van baten en lasten	-1.169	-1.176	-7
Mutaties reserves		7	7
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	-1.169	-1.169	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	-1.169	-1.169	0

overzicht van baten en lasten 2016

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
			1.187		-1.187
-800		800	-2.976		2.976
			13		-13
	-800	-800		-1.776	-1.776
-800	-800	0	-1.776	-1.776	0
	5	5	4		-4
0	5	5	4	0	-4
-800	-795	5	-1.772	-1.776	-4
5		-5		4	4
-795	-795	0	-1.772	-1.772	0
-795	-795	0	-1.772	-1.772	0

7.3 Human Resource Management plus 2009 en 2010 overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen			
Teruggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen			
Subtotaal projecten	0	0	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente		1	1
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	0	1	1
Totaal saldo van baten en lasten	0	1	1
Mutaties reserves	1		-1
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	1	1	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	1	1	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
_____	_____	_____
_____	_____	_____
0	0	0
_____	_____	_____
_____	1	1
0	1	1
0	1	1
1		-1
1	1	0
_____	_____	_____
1	1	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
_____	_____	_____
_____	_____	_____
0	0	0
_____	_____	_____
_____	1	1
0	1	1
0	1	1
1		-1
1	1	0
_____	_____	_____
1	1	0

7.4 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

bedragen in € 1.000

7.1
IPR
2008/2009

Activa

Vaste activa

immateriële activa
materiële activa
totaal vaste activa

0

Vlottende activa

vorderingen
rekening-courantverhouding met provincie Groningen
liquide middelen
totaal vlottende activa

0

Totaal activa

0

Passiva

Vaste passiva

eigen vermogen
algemene reserves
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)
totaal eigen vermogen

0

langlopende schulden

vooruitontvangen bedragen
toekenningen
totaal vooruitontvangen bedragen
vooruitontvangen uitvoeringskosten
totaal langlopende schulden

0

totaal vaste passiva

0

Vlottende passiva

openstaande toekenningen
overige schulden
rekening-courant
totaal vlottende passiva

0

Totaal passiva

0

balans per 31 december 2016

7.2 NIOF 2008/2010/2013	7.3 HRM+ 2009/2010	Totaal
0	0	0
2.999		2.999
-92		-92
2.907	0	2.907
2.907	0	2.907
-16		-16
-16	0	-16
2.018		2.018
2.018		2.018
2.018	0	2.018
2.002	0	2.002
905		905
905	0	905
2.907	0	2.907

7.4.1 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

bedragen in € 1.000

	7.1 IPR 2008/2009	7.2 NIOF 2008/2010/2013
Activa		
Vorderingen Rijk en Europa		
EZ Koers Noord 2007 - 2010 PiD		
Transitie 2007-2010		2.944
OP EFRO 2007-2013		
Rijkscofinanciering in OP EFRO 2007-2013		
saldo 31 december	0	2.944
Terug te ontvangen subsidies		
saldo 1 januari		278
voorziening		-228
afgeboekte oninbare vordering		-39
ontstane vorderingen	73	31
ontvangen		-51
mutatie voorziening	-73	64
saldo 31 december	73	219
voorziening	-73	-164
overboeking voorziening naar uitvoeringskosten*	73	
overboeking vordering naar uitvoeringskosten*	-73	
saldo	0	55
Saldo vorderingen 31 december	0	2.999
Rekening-courant provincie Groningen		
saldo 1 januari	417	-2.201
saldo mutaties	-464	2.109
overboeking	47	
saldo 31 december	0	-92

* De resterende vorderingen, die voor 100% zijn voorzien, zijn overgeboekt naar de uitvoeringskosten.

toelichting op de balans per 31 december 2016

7.3 HRM+ 2009/2010	Totaal 31-12-2016	Totaal 31-12-2015
	2.944	6.382
		5.545
		4.325
0	2.944	16.252
13	291	265
-13	-241	-201
	-39	-14
	104	204
	-51	-164
	-9	-40
13	305	291
-13	-250	-241
13	86	
-13	-86	
0	55	50
0	2.999	16.302
143	-1.641	2.539
-169	1.476	-4.180
26	73	
0	-92	-1.641

7.4.1 Koers Noord en Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 regelingen

bedragen in € 1.000	7.1 IPR 2008/2009	7.2 NIOF 2008/2010/2013
Passiva		
Algemene reserve		
saldo 1 januari	10	-9
bij: rente baten/lasten	2	-7
af: projecten		
af: overboeking	-12	
saldo 31 december	0	-16
Vooruitontvangen bedragen		
toekenningen		
saldo 1 januari beschikbare middelen	-6.608	-17.061
saldo 1 januari vrijgevallen toezeggingen	13.662	19.720
saldo 1 januari	7.054	2.659
Mutaties 2016		
aangewend voor uitvoeringskosten		
overheveling van middelen	59	
niet aangewende middelen	-8.065	-1.822
teruggevorderde bedragen		5
aangegane verplichtingen		-76
beschikbaar voor uitvoeringskosten		
vrijgevallen toezeggingen	952	1.252
saldo 31 december	0	2.018
specificatie:		
beschikbare middelen		-18.954
vrijgevallen toezeggingen		20.972
toekenningen	0	2.018
Openstaande toekenningen		
saldo 1 januari projecten	952	3.492
bij: verplichtingen projecten		76
af: betalingen projecten		-1.411
af: vrijval projecten	-952	-1.252
saldo 31 december	0	905

toelichting op de balans per 31 december 2016

7.3 HRM+ 2009/2010	Totaal 31-12-2016	Totaal 31-12-2015
1	2 -5	2
-1 0	-13 -16	2
-841 1.343 502	-24.510 34.725 10.215	-23.310 30.038 6.728
26 -528	85 -10.415 5 -76	-13 -1.187
0	2.204 2.018	4.687 10.215
0	-18.954 20.972 2.018	-24.510 34.725 10.215
0	4.444 76 -1.411 -2.204 905	12.125 1.187 -4.181 -4.687 4.444

8.0 Uitvoeringskosten overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen			
Subtotaal projecten	0	0	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk		160	160
Europese Commissie			
provincies		5.081	5.081
gemeenten		476	476
overige		620	620
Kosten			
uitvoeringskosten	8.583		-8.583
overige kosten			
Rente	1	24	23
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten		2.246	2.246
Overboeking uit reserves			
Subtotaal algemeen	8.584	8.607	23
Totaal saldo van baten en lasten	8.584	8.607	23
Mutaties reserves	24	1	-23
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	8.608	8.608	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	8.608	8.608	0

Begroting na wijziging 2016

Realisatie 2015

Begroting na wijziging 2016			Realisatie 2015		
lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
0	0	0	0	0	0
_____	_____	_____	_____	_____	_____
	5.727	5.727		4.620	4.620
	447	447		426	426
	941	941		765	765
8.908		-8.908	7.585		-7.585
	28	28	1	22	21
	1.793	1.793		1.774	1.774
_____	_____	_____	_____	_____	_____
8.908	8.936	28	7.586	7.607	21
_____	_____	_____	_____	_____	_____
8.908	8.936	28	7.586	7.607	21
_____	_____	_____	_____	_____	_____
28		-28	22	1	-21
_____	_____	_____	_____	_____	_____
8.936	8.936	0	7.608	7.608	0
_____	_____	_____	_____	_____	_____
8.936	8.936	0	7.608	7.608	0

8.0.1 Uitvoeringskosten toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Bijdragen provincies		
bedragen in € 1.000	2016	2015
uitvoeringskosten (1)		
Drenthe	552	534
Fryslân	552	533
Groningen	552	533
subtotaal algemene bijdrage	1.656	1.600
specifieke dienstverlening (2)		
STINAT		23
STINAG		26
STINAF		31
STINAF II	33	16
IEBB		- 5
FEP 2013-2015	328	199
IAG 4 Groningen	111	25
Mobiliteitsfonds	15	15
Fryslân Fernijt IV		159
TEP 2014		13
GEP 2015		16
Interimregeling Waardevermeerdering	1.645	1.444
RIG 2014 en RIG 2015 Groningen	56	95
Sectorplan Groningen: Gr. op voorsprong	188	408
Sectorplan Drenthe: Ruimte v. ontwikk.	2	58
Zonnelening Drenthe	93	177
POP3 – bijdrage Drenthe	249	27
POP3 – bijdrage Fryslân	112	27
POP3 – bijdrage Groningen	191	26
VIA – bijdrage Drenthe		80
VIA – bijdrage Fryslân		80
VIA – bijdrage Groningen		80
KEI – bijdrage Drenthe	54	
KEI – bijdrage Fryslân	53	
KEI – bijdrage Groningen	53	
MIT regeling Drenthe	40	
MIT regeling Fryslân	40	
MIT regeling Groningen	40	
Nul op de meter	16	
VEEF regeling Groningen	7	
subtotaal specifieke dienstverlening	€ 3.326	€ 3.020
SER-Noord Nederland (3)		
SER Noord-Nederland Drenthe	18	
SER Noord-Nederland Fryslân	18	
SER Noord-Nederland Groningen	63	
subtotaal bijdrage SER	€ 99	€ 0
Totaal bijdragen provincies	€ 5.081	€ 4.620

Inleiding

De tekst van de in dit hoofdstuk opgenomen uitvoeringskosten voor het jaar 2016 dient gelezen te worden met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- in 2016 worden de uitvoeringskosten van het SNN conform voorgaande jaren als één geheel gepresenteerd. De kosten van de SER Noord-Nederland zijn echter afzonderlijk begroot en geregistreerd, zodat het mogelijk blijft om richting de SER Nederland verantwoording af te kunnen leggen;
- relevante afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging 2016 of de cijfers van 2015 worden nader toegelicht.

Algemeen

Rijk

	2016	2015
	€ 160	€ 0

Het ministerie van Economische Zaken heeft middelen ter beschikking gesteld voor de uitvoering van de MIT regeling. Deze bijdrage was begroot onder de post overige.

Provincies

	2016	2015
	€ 5.081	€ 4.620

De provincies leveren een jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten. Voor 2016 is deze bijdrage vastgesteld op € 1,7 miljoen. De bijdrage van de provincies is als volgt samengesteld: (zie tabel links sub 1).

Daarnaast leveren de provincies bijdragen voor de uitvoering van specifieke dienstverlening (zie tabel links sub 2).

In de gewijzigde begroting 2016 was € 3,9 miljoen opgenomen voor bijdragen van de provincies in specifieke dienstverlening. De realisatie is met € 3,3 miljoen € 0,6 miljoen lager dan begroot. Deze lagere realisatie bestaat

Bijdragen grote gemeenten

bedragen in € 1.000

Gemeente Assen	77	
Gemeente Emmen	125	
Gemeente Groningen	125	
Gemeente Leeuwarden	107	
subtotaal		434
bijdrage voor specifieke dienstverlening:		
gemeente De Wolden (SEBB-regeling en Duurzaamheidsregeling)	8	
Gemeente Hoogeveen	-1	
subtotaal		7
bijdrage SER Noord-Nederland:		
SER Noord-Nederland Assen	8	
SER Noord-Nederland Emmen	9	
SER Noord-Nederland Groningen	9	
SER Noord-Nederland Leeuwarden	9	
subtotaal		35
Totaal		€ 476

voornamelijk uit lagere POP3 bijdragen doordat het programma later dan gepland op gang is gekomen. Daardoor vallen de salariskosten bij dienstverlening ook lager uit dan begroot.

Vanaf 2016 dragen de provincies en gemeenten bij in de kosten van de SER Noord-Nederland. Hiermee is de SER Noord-Nederland voor SNN budgetneutraal. De verdeling per provincie is als volgt: (tabel p.120 sub 3).

Gemeenten

	2016	2015
	€ 476	€ 426

Met de vier grote gemeenten (Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen) is een forfaitaire bijdrage in de uitvoeringskosten afgesproken met een indexatie van 3,5% per jaar. Daarnaast is er van een gemeente een bijdrage ontvangen voor de uitvoering van specifieke dienstverlening en is er aan een gemeente € 1.000 terugbetaald. De gemeenten hebben met ingang van 2016 € 35.000 bijgedragen voor de SER Noord-Nederland.

De verdeling over de vier grote gemeenten is als volgt: (zie tabel links).

Specificatie overige

bedragen in € 1.000

bijdrage SER voor SER Noord-Nederland	128
bijdrage website Europa om de Hoek	59
bijdrage uitvoeringskosten KEI	320
Europese samenwerking projecten	45
overige bijdragen	68
Totaal	€ 620

Overige

	2016	2015
	€ 620	€ 765

In 2016 zijn hier de volgende bijdragen opgenomen: (zie tabel links).

De post overige was begroot op € 0,9 miljoen. De realisatie is € 0,3 miljoen lager voornamelijk doordat de bijdrage in de MIT regeling voor € 160.000 is verantwoord onder Rijk en voor € 120.000 onder de bijdragen van provincies. Deze beide bedragen waren begroot onder overige. Daarnaast is de begrote doorbelasting voor Public Affairs van € 50.000 niet gerealiseerd.

Uitvoeringskosten

	begroting 2016		realisatie 2015
	realisatie 2016	na wijziging	realisatie 2015
	€ 8.583	€ 8.908	€ 7.585

Een specificatie naar afdelingen is onderstaand weergegeven.

Naast de gerealiseerde kosten in 2016 en 2015 zijn in de kolom begroting 2016 de cijfers van de begroting na wijziging 2016 opgenomen.

Kosten Dienstverlening

	begroting 2016		realisatie 2015
	realisatie 2016	na wijziging	realisatie 2015
	€ 4.222	€ 4.792	€ 3.716

Op totaalniveau laten de kosten van de afdeling dienstverlening ten opzichte van de begroting een voordeel zien. De lagere kosten dan begroot worden voornamelijk veroorzaakt door € 0,5 miljoen lagere salariskosten. De uitvoering van het POP3 is langzamer dan verwacht op gang gekomen waardoor er minder mensen zijn ingezet in 2016. (zie onderste tabel)

De kosten van studie en opleiding zijn hoger zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van 2015. De afgelopen jaren bleven deze kosten telkens ruim binnen de begroting, maar in 2016 is een inhaalslag gemaakt door met name teambijeenkomsten te organiseren.

Specificatie Uitvoeringskosten bedragen in €1.000	Begroting 2016		
	Realisatie 2016	(na wijziging)	Realisatie 2015
dienstverlening	4.222	4.792	3.716
public affairs	1.581	1.116	1.105
staf	2.518	2.723	2.479
SER Noord-Nederland	262	277	285
Totaal	€ 8.583	€ 8.908	€ 7.585

Specificatie kosten Dienstverlening bedragen in €1.000	Begroting 2016		
	Realisatie 2016	(na wijziging)	Realisatie 2015
Personeelskosten:			
salariskosten	3.752	4.214	3.233
studie en opleiding	95	80	80
reis-, verblijf- en representatiekosten	96	181	140
subtotaal personeelskosten	€ 3.943	€ 4.475	€ 3.453
Overige kosten:			
kosten voorlichting, jaarverslagen, vergaderingen	108	90	58
accountantscontrole projecten	14	150	128
inhuur deskundigheid	157	77	77
subtotaal overige kosten	€ 279	€ 317	€ 263
Totaal dienstverlening	€ 4.222	€ 4.792	€ 3.716

De lagere reis-, verblijf- en representatiekosten hangen samen met het langzamer op gang komen van de uitvoering van het POP3.

De kosten voor accountantscontroles projecten is € 136.000 lager uitgevallen dan begroot. De lagere kosten zijn het gevolg van het meer in eigen beheer uitvoeren van controles door eigen medewerkers en door inhuur van personeel voor de eindafrekening van OP EFRO 2007-2013.

Ten opzichte van zowel 2015 als de begroting zijn er aanzienlijk meer kosten gemaakt voor inhuur deskundigheid. De stijging van € 80.000 wordt voor € 37.000 veroorzaakt doordat de leden van de deskundigencommissie meer uren hebben gemaakt dan vooraf was voorzien. Daarnaast zijn er voor het EFRO programma 2014-2020 € 15.000 advieskosten geweest welke niet waren begroot. De overige stijging betreft meerdere kosten voor externe deskundigen op diverse gebieden.

Kosten Public Affairs

	begroting 2016	
	realisatie 2016	na wijziging realisatie 2015
	€ 1.581	€ 1.116

In hoofdlijnen bestaan de kosten van het team public affairs (lobbyisten, Europese samenwerking en bestuurs- en management-ondersteuning) uit: (zie tabel).

De kosten van public affairs zijn in 2016 hoger dan begroot en de kosten in 2015. Een bedrag van circa € 220.000 van het flexibel budget is in 2016 aangewend om extra personeelskosten bij public affairs te bekostigen. De hogere studie- en opleidingskosten en reis- en verblijfskosten moeten in relatie tot de hogere salariskosten worden gezien.

De kosten voor communicatie en evenementen zijn € 144.000 hoger dan begroot. Tegenover deze hogere kosten staat een niet begrote bijdrage van € 43.000 voor branding van de drie provincies en voor € 13.000 aan niet begrote overige extra opbrengsten.

Specificatie kosten Public Affairs bedragen in € 1.000	Realisatie 2016	Begroting 2016 (na wijziging)	Realisatie 2015
Personeelskosten:			
salariskosten	963	730	737
studie en opleiding	24	14	18
reis- en verblijfskosten	108	80	94
representatiekosten bestuur		5	
subtotaal personeelskosten	€ 1.095	€ 829	€ 849
Overige kosten:			
huisvesting public aff. Den Haag / Brussel	97	95	92
contributie CPMR			26
kantoorkosten bestuur	22	11	15
externe opdrachten en onderzoeken	107	100	70
communicatie en evenementen	205	61	51
organiseren bijeenkomsten			2
Europese samenwerking	55	20	
subtotaal overige kosten	€ 486	€ 287	€ 256
Totaal public affairs	€ 1.581	€ 1.116	€ 1.105

De niet gedekte stijging bedraagt € 88.000 en bestaat voor € 17.000 uit kosten voor deelname aan xConnect, aankoop van de domeinnaam SNN.nl voor € 8.500 en hoger dan begrote kosten voor de Open Days en het Haags Event € 2.500 respectievelijk € 5.500.

De kosten voor Europese samenwerking zijn ten opzichte van de begroting gestegen met € 35.000. Deze gestegen kosten zijn gecompenseerd door extra inkomsten.

Kosten Staf

	begroting 2016		
realisatie 2016	na wijziging	realisatie 2015	
€ 2.518	€ 2.723	€ 2.479	

In hoofdlijnen bestaan de kosten van het team staf (directie, financiën, juridische zaken, personeel en organisatie, communicatie en facilitaire zaken) uit:
(zie tabel hieronder)

De personeelskosten vallen ten opzichte van de begroting lager uit voornamelijk doordat beperkt gebruik is van het flexibel budget voor de vervanging van zieke medewerkers.

De kosten voor automatisering en innovatie van bedrijfsvoering liggen in lijn met 2015 maar aanzienlijk lager dan de begroting. De onderschrijding van de begroting bedraagt € 109.000. De voornaamste oorzaak is dat een gedeelte van de investeringen en de geplande inhuur van externe deskundigheid met betrekking tot het CRM-systeem, Sharepoint en de nieuwe website pas in 2017 gerealiseerd zal worden.

De post aanschaffingen kantoormeubilair is met € 13.000 gestegen door een toename van het aantal werkplekken.

De overige posten liggen in lijn met de begroting en geven geen aanleiding tot toelichting.

Specificatie kosten Staf	Begroting 2016		
bedragen in € 1.000	Realisatie 2016	(na wijziging)	Realisatie 2015
Personeelskosten:			
salariskosten	1.351	1.469	1.369
studie en opleiding	34	28	34
inhuur provincie Groningen			
financiën en P&O	88	83	73
diverse personeelskosten	115	94	90
subtotaal personeelskosten	€ 1.588	€ 1.674	€ 1.566
Overige kosten:			
huisvestingskosten	195	213	182
inhuur externe deskundigheid	18	35	35
adviescommissies bezwaar/beroep	8	12	9
automatisering en innovatie van bedrijfsvoering	495	604	491
overige kantoorkosten	127	113	133
aanschaffingen kantoormeubilair	23	10	2
accountantscontrole jaarrekening	64	62	61
subtotaal overige kosten	€ 930	€ 1.049	€ 913
Totaal staf	€ 2.518	€ 2.723	€ 2.479

Specificatie kosten SER Noord-Nederland bedragen in € 1.000	Begroting 2016	
	Realisatie 2016	(na wijziging) Realisatie 2015
personeelskosten	169	158
huisvestingskosten	18	19
externe opdrachten en onderzoeken	48	52
overige kosten	27	56
Totaal	€ 262	€ 285

Kosten SER Noord-Nederland	begroting 2016	
	realisatie 2016	realisatie 2015
	na wijziging	
	€ 300	€ 285

In hoofdlijnen bestaan de kosten van SER-Noord-Nederland uit:
(zie tabel hierboven)

Rente	2016	2015
	€ 23	€ 21

Betreft het saldo van betaalde en ontvangen rente over de rekeningcourant verhouding met de provincie Groningen.

Mutatie vooruitontvangen uitvoeringskosten	2016	2015
		- € 2.246

Het saldo van de werkelijke uitvoeringskosten en de ontvangen bijdragen is onttrokken aan de vooruitontvangen uitvoeringskosten en bestaat uit:
(zie tabel linksonder).

Mutaties reserves	2016	2015
	€ 23	€ 21

De mutaties reserves bestaan uit de ontvangen rente.

Mutatie vooruitontvangen uitvoeringskosten	
bedragen in € 1.000	
reguliere bijdragen	
bijdrage Rijk	160
bijdrage provincies	5.081
bijdrage gemeenten	476
overige	620
subtotaal	€ 6.337
af: uitvoeringskosten	- 8.583
Per saldo onttrokken	€ - 2.246

8.1 Uitvoeringskosten balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000	8.1 SNN	8.2 SER N-Ned.	Totaal
Activa			
Vaste activa			
immateriële activa			
materiële activa	323		323
totaal vaste activa	323	0	323
Vlottende activa			
vorderingen	10.652	52	10.704
rekening-courantverh. met prov. Groningen	2.851	-278	2.573
liquide middelen		1	1
totaal vlottende activa	13.503	-225	13.278
Totaal activa	13.826	-225	13.601
Passiva			
Vaste passiva			
eigen vermogen			
algemene reserves	48	-1	47
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)		-2	-2
totaal eigen vermogen	48	-3	45
langlopende schulden			
voortontvangen bedragen			
toekenningen			
totaal voortontvangen bedragen			
voortontvangen uitvoeringskosten	12.458	-286	12.172
totaal langlopende schulden	12.458	-286	12.172
totaal vaste passiva	12.506	-289	12.217
Vlottende passiva			
openstaande toekenningen			
overige schulden	1.320	64	1.384
rekening-courant			
totaal vlottende passiva	1.320	64	1.384
Totaal passiva	13.826	-225	13.601

8.1.1 Uitvoeringskosten toelichting op de balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000	8.1 SNN	8.2 SER N-Ned.	31 - 12 - 2016 Totaal	31 - 12 - 2015 Totaal
Activa				
Materiële vaste activa				
kantoorinventaris	42		42	34
automatisering	281		281	254
totaal materiële vaste activa	323		323	288
Vorderingen Rijk en Europa				
uitvoeringskosten				
Europese Commissie in OP EFRO 2014-2020	3.946		3.946	4.063
Rijkscofinanciering in OP EFRO 2014-2020	557		557	632
Regelingen EFRO 2014-2020	560		560	240
totaal Operationeel Programma 2014-2020	5.063	0	5.063	4.935
Koers Noord/OP 2007-2013				
Koers Noord Transitie	256		256	778
OP EFRO 2007-2013	19		19	747
Rijkscofinanciering in OP EFRO	19		19	499
totaal Koers Noord/OP 2007-2013	294	0	294	2.024
bijdragen in uitvoeringskosten en SER				
provincie Drenthe	159		159	106
provincie Fryslân	100		100	26
provincie Groningen	418		418	294
REP - SNN	3.942		3.942	4.580
gemeente De Wolden/Hoogeveen	1		1	1
totaal provincies, gemeenten en REP-SNN	4.620	0	4.620	5.007
Terug te ontvangen subsidies				
saldo 1 januari	817		817	887
voorziening	-817		-817	-887
afgeboekte oninbare vordering	-643		-643	-137
ontstane vorderingen	86		86	67
ontvangen	-14		-14	
mutatie voorziening	571		571	70
saldo 31 december	246		246	817
voorziening	-246		-246	-817
saldo	0	0	0	0

8.1.1 Uitvoeringskosten

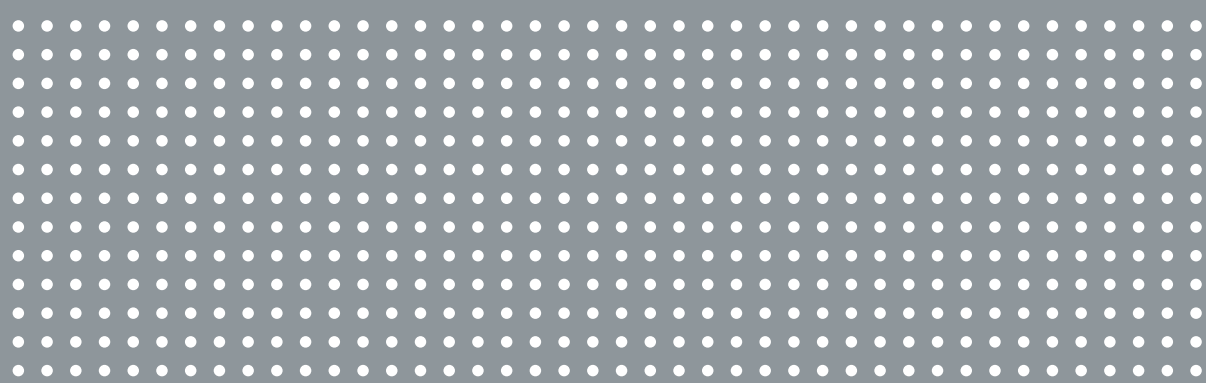
toelichting op de balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000	8.1 SNN	8.2 SER N-Ned.	31 - 12 - 2016 Totaal	31 - 12 - 2015 Totaal
(vervolg activa)				
Overige vorderingen				
compensabele BTW	531	41	572	602
nog te ontvangen bijdragen in kosten	129	11	140	57
vooruitbetaalde kosten	15		15	5
totaal overige vorderingen	675	52	727	664
Totaal vorderingen	10.652	52	10.704	12.630
Rekening-courant provincie Groningen				
saldo 1 januari	3.070	-316	2.754	4.451
saldo mutaties	-219	38	-181	-1.697
saldo 31 december	2.851	-278	2.573	2.754
Kas				
saldo	0	1	1	0

bedragen in € 1.000	8.1 SNN	8.2 SER N-Ned.	31 - 12 - 2016 Totaal	31 - 12 - 2015 Totaal
Passiva				
Algemene reserve				
saldo 1 januari	11	-1	10	-31
bij: rente baten/lasten	24	-2	22	21
bij: overboeking i.v.m. afsluiting HRM en IPR resultaat voor bestemming	13		13	20
saldo 31 december	48	-3	45	10
Langlopende schulden				
Vooruitontvangen uitvoeringskosten				
saldo per 1 januari	14.704	-286	14.418	16.192
bij: Europese Commissie				
bij: Rijk	160		160	
bij: provincies	4.935	99	5.034	4.620
bij: gemeentes	441	35	476	426
bij: SER		128	128	145
bij: algemene reserve Transitie				
bij: diversen	539		539	620
af: uitvoeringskosten	-8.321	-262	-8.583	-7.585
saldo 31 december	12.458	-286	12.172	14.418
Overige schulden				
mobilitateitsfonds				
vooruitontvangen bedragen	676		676	472
nog te betalen bedragen	644	64	708	772
saldo 31 december	1.320	64	1.384	1.244

9 Regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten

9.0	Overzicht van baten en lasten 2016	134
9.0.1	Toelichting overzicht van baten en lasten 2016	136
9.1	Balans per 31 december 2016	137
9.1.1	Toelichting balans 2016	138

9.0 Regelingen en werkzaamheden voor provincies/gemeenten overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen			
Subtotaal projecten	o	o	o
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies			
gemeenten			
overige			
Kosten			
uitvoeringskosten			
overige kosten			
Rente			
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	o	o	o
Totaal saldo van baten en lasten	o	o	o
Mutaties reserves			
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	o	o	o
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	o	o	o

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
0	0	0
	5	5
0	5	5
0	5	5
5		-5
5	5	0
5	5	0

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
0	0	0
	3	3
0	3	3
0	3	3
3		-3
3	3	0
3	3	0

9.0.1 Regelingen en werkzaamheden voor provincies/gemeenten toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Algemeen

In 2016 zijn drie regelingen (de Energiebesparing De Wolden 2014 en 2015 en de Energiebesparingsregeling gemeente Hoogeveen (derde en vierde tranche)) van de regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten in afgerekend en administratief afgerond. Daarbij zijn de resterende algemene reserves ten gunste van de algemene reserve van de uitvoeringskosten overgeboekt. Ten gevolge van het verplicht schatkistbankieren worden de middelen van de regelingen en werkzaamheden voor provincies en gemeenten kortlopend weggezet. Het rente-percentages op deze middelen is in 2016 gedaald tot nul procent. Hierdoor is er in 2016 geen rente gerealiseerd.

9.1 Regelingen en werkzaamheden voor provincies/gemeenten balans per 31 december 2016

bedragen in € 1.000

Regelingen/ werkzaamheden voor
provincies/ gemeenten
Totaal**Activa****Vaste activa**

immateriële activa
materiële activa
totaal vaste activa

0

Vlottende activa

vorderingen
rekening-courantverhouding met provincie Groningen
liquide middelen
totaal vlottende activa

12.059

12.059

Totaal activa

12.059

Passiva**Vaste passiva**

eigen vermogen
algemene reserves
gerealiseerd resultaat (voor bestemming)
totaal eigen vermogen

20

20

langlopende schulden

vooruitontvangen bedragen
toekenningen
totaal vooruitontvangen bedragen
vooruitontvangen uitvoeringskosten
totaal langlopende schulden

0

Totaal vaste passiva

20

Vlottende passiva

openstaande toekenningen
schulden aan derden wegens uitvoering regelingen
rekening-courant
nog te betalen BTW
overige schulden
totaal vlottende passiva

11.967

37

35

12.039

Totaal passiva

12.059

9.1.1 Regelingen en werkzaamheden voor provincies/gemeenten toelichting op de balans 2016

bedragen in € 1.000

	9.1 Reg./ werkz. prov./ gem.	31 - 12 - 2016 totaal	31 - 12 - 2015 totaal
Activa			
Terug te ontvangen subsidies			
saldo 1 januari	6	6	68
voorziening	-6	-6	-68
afgeboekte oninbare vordering	-6	-6	-69
ontstane vorderingen	97	97	18
ontvangen	-93	-93	-11
mutatie voorziening	2	2	62
saldo 31 december	4	4	6
voorziening	-4	-4	-6
saldo	0	0	0
Saldo vorderingen 31 december	0	0	0
Rekening-courant provincie Groningen			
saldo 1 januari	11.891	11.891	8.823
saldo mutaties	168	168	3.088
overboeking			-20
saldo 31 december	12.059	12.059	11.891
Rekening-courant ABN Amro Bank			
saldo 1 januari	35	35	35
saldo mutaties	-35	-35	
saldo 31 december	0	0	35

bedragen in € 1.000

	9.1 Reg./ werkz. prov./ gem.	31 - 12 - 2016 totaal	31 - 12 - 2015 totaal
Passiva			
Algemene reserve			
saldo 1 januari	20	20	37
bij: rente baten/lasten			3
af: onttrekking reserve			20
saldo 31 december	20	20	20
Overige schulden			
schuld Drenthe inzake sectorplan Drenthe	62	62	100
schuld Fryslân inzake STINAF, STINAF II, FEP 2013-2015, FEP 2016 en Nul op de Meter 2016-2018	1.693	1.693	2.828
schuld Groningen inzake WVM, IAG4, RIG 2014 en 2015, sectorplan Groningen en VEEF	10.086	10.086	8.802
schuld gemeente De Wolden	126	126	122
schuld gemeente Hoogeveen			19
nog te betalen BTW	37	37	
nog te verrekenen rente provincies	35	35	35
saldo 31 december	12.039	12.039	11.906

Bijlage 1 Uitvoeringskosten SER Noord-Nederland overzicht van baten en lasten 2016

bedragen in € 1.000

Realisatie 2016

	lasten	baten	saldo
Projecten			
Toekenningen			
toekenningen aan projecten			
vrijval op toekenningen			
Terugggevorderde bedragen			
Mutaties vooruitontvangen bedragen			
Subtotaal projecten	0	0	0
Algemeen			
Bijdragen in uitvoeringskosten			
Rijk			
Europese Commissie			
provincies		99	99
gemeenten		35	35
overige		128	128
Kosten			
uitvoeringskosten	262		-262
overige kosten			
Rente	1		-1
Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten			
Subtotaal algemeen	263	262	-1
Totaal saldo van baten en lasten	263	262	-1
Mutaties reserves		1	1
Gerealiseerd resultaat (voor bestemming)	263	263	0
Resultaatbestemming, onttrekking reserve			
Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	263	263	0

Begroting na wijziging 2016

lasten	baten	saldo
o	o	o
	277	277
277		-277
277	277	o
277	277	o
277	277	o
277	277	o

Realisatie 2015

lasten	baten	saldo
o	o	o
	145	145
284		-284
1		-1
	139	139
285	284	-1
285	284	-1
	1	1
285	285	o
285	285	o

Uitvoeringskosten SER Noord-Nederland toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

Algemeen

Provincies	2016	2015	Rente	2016	2015
	€ 99	€ 0		€ 1	€ 1
De provincies leveren een bijdrage van € 99.000 in de kosten van SER Noord-Nederland.			Betreft de betaalde rente over het negatieve saldo van de rekening-courant bij de provincie Groningen.		
Gemeenten	2016	2015	Mutaties vooruitontvangen uitvoeringskosten	2016	2015
	€ 35	€ 0		€ 0	€ 139
De vier grote gemeenten (Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen) leveren een bijdrage van € 35.000 in de kosten van SER Noord-Nederland.			In 2016 zijn de kosten en baten gelijk aan elkaar. Er treedt daarom geen mutatie in de vooruitontvangen uitvoeringskosten op.		
Overige	2016	2015	Mutaties reserves	2016	2015
	€ 128	€ 145		€ 1	€ 1
De overige bijdragen bestaan uit een bijdrage van de SER in de kosten van SER Noord-Nederland.			De betaalde rente wordt aan de algemene reserve onttrokken.		
Uitvoeringskosten	2016	2015			
	€ 262	€ 284			
De kosten zijn als volgt over de verschillende kostensoorten verdeeld:					

Uitvoeringskosten	2016	2015
bedragen in € 1.000		
personeelskosten	169	157
huisvestingskosten	18	19
automatiseringskosten	6	3
overige kantoorkosten	11	26
kosten externe opdrachtverlening	48	60
algemene kosten	10	19
Totaal	€ 262	€ 284

Bijlage 2 Lijst van afkortingen

BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPMR	Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe
DB-SNN	Dagelijks bestuur van het SNN
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FEP	Friese Energiepremie
HRM+	Human Resource Management plus
INTERREG	Communautair Initiatief Interregionale Samenwerking
IPR	Investeringspremieregeling
KEI	Kennis en Innovatie
MIT 2015/2016	MKB-Innovatiestimulering Topsectoren 2015 en 2016
NIOF	Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit
OP EFRO 2007-2013	Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013
OP EFRO 2014-2020	Operationeel Programma EFRO 2014 – 2020 Noord-Nederland
PHP	Provinciaal Herstructureringsprogramma 2011 Drenthe
PiD	Pieken in de Delta
REP-SNN	Ruimtelijk Economisch Programma–Samenwerkingsverband Noord-Nederland
REP-ZZL	Ruimtelijk Economisch Programma-Zuiderzeelijn
RIG	Regionale Investeringssteun Groningen
SEBB	Subsidiereregeling Energiebesparing Bestaande Bouw
SER	Sociaal Economische Raad
SER-NN	Sociaal Economische Raad Noord-Nederland
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
STINAF	Subsidiereregeling Toerisme Natuurlijk Fryslân
VIA	Versneller Innovatieve Ambities
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
WVM	Interimregeling Waardevermeerdering

Bijlage 3 CBS Sisa

		Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017					
		Eindsaldo (jaar T-1)	Dotatie regio in (jaar T)	Dotatie rijk in (jaar T)	Rentebaten (jaar T)	Besteding (jaar T) uit het fonds (onderscheid herkomst middelen niet nodig)	Eindsaldo (jaar T)
I&M	E28	Regionale mobiliteitsfondsen	Aard controle R Indicatornummer: E28 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E28 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E28 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E28 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E28 / 05
		Besluit Infrastructuurfonds Provincies en Wgr+ regio's	430.429.538,00	€ 36.050.000	€ 36.050.000	€ 318.069.650	€ 184.459.888
		Eindverantwoording: Ja/Nee					
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E28 / 07					
		Nee					

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OVERZICHT SPECIFIEKE UITKERINGEN 2016 - d.d. 10 januari 2017

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop deze bijlage verantwoordingsinformatie betrekking heeft.

Type overheidslaag:	Gemeenschappelijke regeling	selecteer uit lijst
Naam berichtgever:		bijvoorbeeld: Aa en Hunz
Berichtgevercode:	0425	bijvoorbeeld: 1680
Rapportage-periode:	2016	
Bestandsnaam:	sisa_2016_050425_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls	wordt automatisch ingev

SiSa-bijlage in de jaarrekening

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in uw jaarstukken te vinden op pagina:

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in het PDF-bestand van uw jaarstukken te vinden op pagina (van het PDF-bestand):

Gegevens contactpersoon voor het elektronisch aanleveren

Aanmelden of wijzigen van uw contactpersoon dient te gebeuren via www.rijksoverheid.nl/sisa. Na aanmelden of wijzigen ontvangt de (nieuwe) contactpersoon van het CBS per e-mail uploadgegevens. U kunt slechts 1 contactpersoon opgeven per organisatie. Een gezamenlijke mailbox (bijvoorbeeld sisa@gemeente.nl) heeft daarom de voorkeur.

Specifieke uitkeringen

Onderstaand is een opsomming van alle specifieke uitkeringen in 2016. Op het tabblad 'specifieke uitkering' is hieruit voor uw organisatie een selectie gemaakt op basis van de regelingen die voor uw organisatie voorkomen op de verantwoordingslijst 2016 (te vinden via <https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/>).

Nr	Regels Naam specifieke uitkering	Minister van	
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	V&J	
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	BZK	
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	OCW	
D1A	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten 2016-2021	OCW	Nieuw
D3	Excessieve kosten Archeologie	OCW	
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	OCW	
D10	(Volwassenen)Onderwijs (participatiewet) 2015-2017	OCW	
E2	Stimuleringsregeling stille wegdekken	I&M	
E3	Subsidierегeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)	I&M	
E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E8	Deelproject Bestaand Rotterdam Gebied (BRG) Project Mainportontwikkeling	I&M	Nieuw
E11	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	I&M	
E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E12	Nieuwe Sleutel Projecten (NSP)	I&M	
E17	Nota Ruimte project Maastricht Belvedere	I&M	
E22	Nota Ruimte project Stadshaven Rotterdam	I&M	
E25	Beleidsregeling subsidies Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	I&M	
E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	I&M	
E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	I&M	
E27A	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa vervoerregio's)	I&M	
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E28	Regionale mobiliteitsfondsen	I&M	
E28B	Regionale mobiliteitsfondsen (Zuiderzeelijn) (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E28C	Regionale mobiliteitsfondsen (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E30	Quick wins binnenhavens	I&M	
E30B	Quick wins binnenhavens (SiSa tussen medeoverheden)	I&M	
E37	Regeling Wilhelminasluis	I&M	
F4	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ	
F4B	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	SZW	
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2015	SZW	
G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2016	SZW	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	SZW	
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2015	SZW	
G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2016	SZW	
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	VWS	
H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	VWS	
H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	VWS	
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	DRE	Nieuw
FRL2C	Verkeer en vervoer Fryslân	FRL	Nieuw
GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	GRO	Nieuw

Bijlage 4 Verantwoording uit hoofde van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SNN van toepassing zijnde regelgeving het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor SNN is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor toezichthoudende topfunctionarissen bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen in €

	Van der Sluis	Engelsman
Functie(s)	directeur	directeur
aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	-
omvang dienstverband (in fte)	1,0	-
gewezen topfunctionaris?	Nee	-
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	-
individueel WNT-maximum	179.000	-
Bezoldiging		
beloning	164.667	-
belastbare onkostenvergoedingen	55	-
beloningen betaalbaar op termijn	15.243	-
subtotaal	179.965	-
correctie i.v.m. wijziging systematiek *	-5.673	-
onverschuldigd betaald bedrag	-	-
totaal bezoldiging	174.293	-
motivering indien overschrijding:	n.v.t.	-

Gegevens 2015

aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 1/6
omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	0,85
beloning 2015	154.067	49.646
belastbare onkostenvergoedingen	4.274	0
beloningen betaalbaar op termijn	15.948	4.776
totaal bezoldiging 2015	174.290	54.426
individueel WNT-maximum 2015	178.000	62.765

*SNN is in 2016 over gegaan op het Individueel Keuzebudget waardoor het vakantiegeld in het boekjaar wordt uitbetaald in plaats van jaarlijks in mei. Hierdoor heeft Van der Sluis in 2016 vakantiegeld over geheel 2016 ontvangen en over de maanden juni-december 2015.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen - niet van toepassing

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de vermelde topfunctionarissen (p. 150/151) zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

(bedragen in €) naam	functie(s)	duur	omvang
M.J. van den Berg	Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 1/3	n.v.t.
F.J. Paas	Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/3 - 31/12	n.v.t.
A. van der Tuuk	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 1/5	n.v.t.
J.A. Jorritsma	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 1/9	n.v.t.
F.Q. Gräper-van Koolwijk	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
H. Brink	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
J. Tichelaar	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
mw. S.A.E. Poepjes	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
P.H.R. Brouns	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
S. de Rouwe	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
J.M. Leemhuis - Stout	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/9 - 31/12	n.v.t.
T. Stelpstra	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
W. de Vries	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/10	n.v.t.
A. J. Nolles	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
A. Schmaal	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
B. van Dekken	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
G. Kamminga	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
H. Loof	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
L. Stoel	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
W. Eilering	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
R. Klerks	Lid Algemeen Bestuur	31/10 - 31/12	n.v.t.
N.A. Uppelschoten	Lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
W.L.H. Moinat	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
R. van der Honing	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
P. Moltmaker	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
M. Fokkens-Kelder	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
J.A. van Dalen	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
A.G. van Kleef - Schror	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
A.J.M. van Kesteren	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
B. Zwiers	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
E. Eikenaar	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
H. Jumelet	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
H. Staghouwer	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
J. Kramer	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
K. Kielstra	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
M. Schrier	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
N. Homan-Brinkman	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/1 - 31/12	n.v.t.
C. Bijl	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	1/5 - 31-12	n.v.t.
A. Kerstholt	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
H. van der Pol	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J. Batting	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J.S. van der Zee	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J.W.M. Veerenhuis-Lens	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
mw. M.C.J. van der Tol	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
O. van der Galien	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
T. Dorrepaal	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
T. Zwertbroek	Lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
A. Huizing	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
M. Mulder	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
mw. E.M. Wulfse	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
P. Buisman	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
P. Oosterlaak	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
P. ten Hoeve	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
S.J. Krajenbrink	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J.C. van der Horst	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
R. Visser	Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
B. Wilpstra	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
C. Schokker- Strampel	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
H. van de Boer	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
W.J. Moorlag	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
M. Besselink	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
R.W. Munnikma	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J.A. de Vries	Plv. Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
M. Boumans	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
mw. Y.P. van Maastricht	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.
J.H.J. Konst	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	n.v.t.	n.v.t.

individueel WNT maximum	bezoldiging 2016	duur	omvang	individueel WNT maximum	bezoldiging 2015
4.414	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	26.700	o
22.436	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5.934	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
11.966	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
17.900	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
17.900	o	20/5 - 31-12	n.v.t.	10.973	o
5.934	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
14.908	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
2.992	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17.900	o	1/1 - 31-12	n.v.t.	17.800	nvt
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/4 - 31-12	n.v.t.	13.362	o
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
17.900	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17.900	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
17.900	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	1/1 - 31/12	n.v.t.	17.800	o
17.900	o	20/5 - 31-12	n.v.t.	10.973	o
17.900	o	20/5 - 31-12	n.v.t.	10.973	o
17.900	o	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
11.966	o	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
n.v.t.	n.v.t.	1/5 - 31-12	n.v.t.	11.899	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/4	n.v.t.	4.438	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 20/5	n.v.t.	6.827	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 1/5	n.v.t.	5.901	o
n.v.t.	n.v.t.	1/1 - 20/5	n.v.t.	6.827	o

Colofon

UITGAVE

Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

TEKST

Financiën SNN

CONCEPT EN GRAFISCH ONTWERP

studioTineke Wieringa, Haren

OPMAAK

Piter Andringa, Wirdum

SNN

Postbus 779
9700 AT Groningen

BEZOEKADRES

Leonard Springerlaan 15
9727 KB Groningen

TELEFOON

BESTUURSSECRETARIAAT

050-5224942

SNN - ALGEMEEN NUMMER

050-5224900

bestuur@snn.eu

www.snn.eu